

Élet és Világosság

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIUMI TESTVÉRKÖZÖSSÉG LAPJA

2012/2.

CSONTVÁRY KOSZTKA TIVADAR: MAGÁNYOS CÉDRUS

KALENDÁRIUM
FEBRUÁR-BÖJTTELŐ-FARSANG

Február 4. – Veronika

Veronika kendője. Egy korai keresztény hagyomány szerint Jézusnak a kereszttőn egy Veronika nevű nő kendőt nyújtott, hogy letörölje magáról az izzadságot és a vért. A kendőbe ekkor rajzolódtak bele Krisztus vérző arcának körvonalai, Veronika kegyességének, irgalmas jócselekedetének jutalmaként. Kései legendák Veronikát a vérfolyásos asszonnyal (Máté 9:20), egyesek Mártával, mások Nikodémusz apokrif evangéliumában feltűnő Kananeus Berenikével azonosítják. E legendák még azt is tudni vélik, hogy amikor a nagybeteg Tiberius császár fülébe jut a júdeai csodatevő, Jézus híre, követet küld Jeruzsálembe, mert tőle várja a gyógyulást. Ám mire a követ a szent városba ér, Jézus már keresztre feszítették. Azonban a városban találkozik Veronikával, aki Jézus képmását kendőjén őrzi. A követ megvásárolná a kendőt, de Veronika nem válik meg tőle, abba viszont beleegyezik, hogy felkeresse a császárt. A kép láttára Tiberius meggyógyul, a kincset pedig drága foglalattal látja el.

A kendőt a 12. századtól 1608-ig állítólag a római Szent Péter Székesegyházban őrizték. Ám amikor V. Pál pápa 1608-ban elrendelte annak a kápolnának lebontását, ahol az ereklyét őrizték, a kendőnek nyoma veszett. Nemrég egy római tudós állította, hogy Olaszország Abruzzo tartományának egyik kolostorában megtalálta Veronika kendőjét. Szerinte a vászondarabon kivehető képmást nem emberi kéz festette, és a rajzolat döbbenetesen hasonlít a torinói lepel arclenyomatához. A vásznat laboratóriumi elemzések alá vetik, és a téma szakértői szerint bármi is legyen az eredmény, éles vitákat vált ki majd...

A Veronika-legenda mindmáig a nagyböjti keresztútjárás része, annak hatodik stációja. (K. S.)

Február 7. – 200 évvel ezelőtt született Charles John Huffam Dickens (Portsmouth, 1812. február 7. – Higham, 1870. június 9.) angol író. Egyesek szerint a viktoriánus kor legnagyobb írója és az angol nyelv legkiválóbb művelője. Írásainak népszerűségét mutatja, hogy napjainkig minden műve folyamatosan kapható anyanyelvén. Életéről bővebben lapunk 28. oldalán olvashatnak az érdeklődők.

Február 10. – 90 évvel ezelőtt ezen a napon született Göncz Árpád (Budapest, 1922. február 10. –) József Attila-díjas magyar író, műfordító, politikus, a harmadik Magyar Köztársaság első elnöke. Irodalmi

munkássága elsősorban műfordításairól ismert, Göncz fordította a Gyűrűk Ura című regény jelentős részét magyarra. Az 1956-os forradalom után életfogytiglani szabadságvesztésre ítélték, 1963-ban szabadult. A második világháborút követően kisgazda, majd a rendszerváltás idején a Szabad Demokraták Szövetsége politikusa volt. 1990-ben tagja lett a rendszerváltás utáni első szabadon választott országgyűlésnek, amelynek első elnökévé is választották. Tisztsége okán betöltötte az ideiglenes köztársasági elnöki tisztséget, majd augusztusban a harmadik Magyar Köztársaság első elnökévé választották. Tisztségét 2000-ig viselte. A lapunk 18-19. oldalán található írás ezúttal nem tőle származik, hanem róla szól, egy különös esetről, amikor köztársasági elnökként egy hajléktalan párral találkozott.

Február 15. – A fák ünnepe – A fák újéve (ros há-sáná leilánot), mert Izraelben e naptól számítják a gyümölcsstermő fák tizedével kapcsolatos előírásokat a három vagy ennél több éves fák esetén. A fák ünnepe (hág háilánot) is nevezik, mert Izraelben ekkor kezdődik a fák rügyezése, némelyek virágzása (például a mandulafáé) is. A fák új életre kelnek, ez újjászületésük napja. Miként e nap az izraeli parlament, a Kneszet születésnapja is, mert 1949-ben a tu bisvát napján nyitotta meg Hájim Weizmann a Kneszet első ülészakát és kezdődött meg a parlamenti munka a régi-új államban.

Február 22. – 280 éve, ezen a napon született George Washington (1732. február 22. – 1799. december 14.) az Amerikai Egyesült Államok első elnöke (1789–1797), a függetlenségi háború (1775–1783) főparancsnoka és győztes hadvezére. Elnöki tevékenysége előtt szerepet játszott az Egyesült Államok alkotmányának megírásában (1787), majd később az elsők között írta alá a dokumentumot. Tevékenységei miatt az Amerikai Egyesült Államokban a „Nemzet Atyjának” hívják. Az ország fővárosa, Washington, róla kapta a nevét. Különleges életútjáról lapunk 29. oldalán olvashatnak.

Február 24. – 569 éve, 1443-ban ezen a napon született Hunyady Mátyás, a későbbi Mátyás király. A lapunk 30. oldalán található írás egyedi módon, a hithez való viszonyán keresztül mutatja be a nagy királyt.

(Folytatás a 15. oldalon.)

Tartalom

KALENDÁRIUM – Február	2.
BIBLIAI GONDOLATOK	
Fák új éve: tu bisvát (<i>Oláh János nyomán</i>)	4.
PUBLICISZTIKA	
A Magányos cédrus (<i>Iványi Gábor</i>)	5.
HÍRMOZAIK A KÖZELMÚLT ESEMÉNYEIBŐL	
Óvodások karácsonya (<i>Iklódyné, Angi</i>)	6.
Kreatív vasárnapok	
Vidám gyerekcsapat	
Ünnepi istentisztelet keresztelővel (<i>Jónás Miklós</i>)	7.
Aliansz Imahét – 2012 január (<i>Jónás Miklós</i>)	
Óvás a vakbuzgóságtól (<i>Iklódy László</i>)	8.
Az Aliansz Imahét programjának margójára (<i>Iványi G. jr.</i>)	9.
A keresztény gnózis kezdetei (<i>Vattamány Gyula</i>)	10.
Ember-e a mező fája? (<i>Gyarmati Szabó Éva</i>)	11.
KÖLYÖKSAROK	
Tudod-e, hogy mit jelent a mondás:	
Mi fán terem? (<i>Bereczky Géza</i>)	14.
OLVASNI JÓ!	
Arthur von Bergen önéletrajza (<i>Iványi Tiborné ford.</i>)	16.
KÖSZÖNTŐ	
Egy rendíthetetlen demokrata (Göncz Árpád 90 éves)	
Az ember és a felesége (<i>Iványi Gábor</i>)	18.
AZ EGYHÁZTÖRTÉNELEM NŐALAKJAI	
Az örök igazságok keresője –I.	
(<i>Szabó Ildikó interjúja dr. Vankó Zsuzsannával</i>)	20.
ISTENTISZTELETI REND – Február	21.
VELÜNK ÉLŐ MÚLT	
„Egyszer karolj át egy fát!” (<i>gigi</i>)	22.
Almaiban szobrászként dolgozik (<i>Szabó Ildikó</i>)	23.
EGYPERCES ÁHÍTAT MINDENNAPRA (<i>I.G.</i>)	24.
Nagyszabású kiállítással nyílt meg a Wallenberg-év	25.
BACH KANTÁTÁINAK NYOMÁBAN	
Békével és örömmel indulok (<i>Göncz Zoltán</i>)	28.
ÉVFORDULÓK	
– A nyomor romantikus lelkű írója (Dickens) – <i>I. M.</i>	29.
– Az elnök, aki szagolt puskaport (G. Washington) – <i>I. M.</i>	30.
– Szent volt-e a nagy király? (Mátyás) – <i>B. G.</i>	31.
– Szabálytalan verses emlékidéző (Ladányi Mihály) – <i>gigi</i>	32.
FILLÉRES FŐZÉSI PRAKTIKÁK	
Finomat – egészségeset – olcsón	33.
TÁMOGATÁS	
„Oltalom” sportnap	34.
Segítsen befizetett adója 1%-ával	
a legnehezebb helyzetben lévőkön	36.

IMPRESSZUM

Kiadja a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség * H-1086 Budapest, Dankó u. 11. * Telefon/fax. (06-1) 5770515/577-0514 * e-mail: metegyhaz@wjlf.hu * www.metegyhaz.hu * ISSN1216 7223 * Technikai számunk:0444 * Bankszámlaszám:OTP Bank Rt.: 11708001-20520380 * Készíti a szerkesztőbizottság * Felelős szerkesztő: Gyarmati-Szabó Éva * Felelős kiadó: Iványi Gábor * Éves előfizetési díj: 960 Ft * Egyes példányszám ára 80 Ft * Megrendelhető a kiadótól és a MET lelkészi hivatalban.

**BIBLIAI
GONDOLATOK**

Fák új éve: tu bisvát

Svát hónap tizenötödike *azaz tu bisvát*, a fák új éve a Misna szerint.

A fák újéve (ros hásáná leilánót), mert Izraelben e naptól számítják a gyümölcsstermő fák tizedével kapcsolatos előírásokat a hároméves vagy ennél idősebb fák esetében.

A fák ünnepének (hág háilánót) is nevezik, mert Izraelben ekkor kezdődik a fák rügyezése, némelyek virágzása (például a mandulaféé) is. A fák új életre kelnek, ez újjászületésük napja. Miként e nap az izraeli parlament, a Kneszet születésnapja is, mert 1949-ben a tu bisvát napján nyitotta meg Hájim Weizmann a Kneszet első ülését és kezdődött meg a parlamenti munka a régi-új államban.

Nevezik még az ültetés ünnepének (hág hánotéá) is, mert Izraelben e napon fákat ültetnek. E szép szokást Zeév Jeávec író, tanító és rabbi vezette be, mikor Zihron Jáákov mosávbán 1892-ben először ültetett fákat tanítványaival e napon. A fák ültetésének azután a Keren Kájemet Lejiszráél (Zsidó Nemzeti Alap) tevékenysége nyomán egész „kultusza” alakult ki már azóta. Bölcsseink is nagy jelentőséget tulajdonítottak a fák ültetésének.

A nap szokásai, hagyományai, a fák, a természet tiszteltét, az Izrael földjéhez való ragaszkodást és szeretetet fejezi ki. Szokás enni a hétféle terményből, mellyel a Tóra Izrael földjét jellemzi. E hétféle termény a következő: búza, árpa, szőlő, füge, gránátalma, olajbogyó és méz (datolya). Vannak oly közösségek, ahol tizenötféle gyümölcsöt fogyasztanak, utalásul a hónap tizenötödik napjára. A tizenötös számhoz kapcsolódik, hogy ekkor is szokás elmondani a Lépcsők énekét (Sir hámaálot).

Újabb keletű szokás, a kabbala művelőinek kezdeményezésére Cfát városából a XVI. századtól kiindulóan, hogy egy meghatározott rend (széder) szerint, a peszáhi hágadához hasonló forgatókönyv segítségével, történetek, dalok és négy pohár bor kíséretében megemlékezünk a fákról, a természet gyönyörűségeiről, az Ő való csodáiról. E szertartás Izraelben közismertebb, de lassan Magyarországon is teret nyer, melyet tu bisvát szédernek nevezünk.

Az alábbi történet a fa, az idő és a jövő kapcsolatáról szól:

„Rabbi Honi egyszer az úton jártában látott egy öregembert, ki szentjánoskenyérfa-t ültetett.

Kérdezte tőle: Hány év múlva fog ez teremni te öreg?

Válaszolt az öreg: Hetven esztendő múlva.

Mondta neki Rabbi Honi: Ennyire biztos vagy, hogy akkor még élni fogsz és eszed belőle?

Felelte az öreg: Amikor én születtem, oly világra születtem, melyben voltak ilyen fák. Amint atyáim ültettek nekem, úgy én is ültetek az unokáimnak.”

Jesájá prófata jövőjében is fontos szerepet kap a fa: „...mert mint a fáké, oly hosszú lesz népem élete...” Mihá prófétánál, a Messiás országáról szóló látomásában pedig egyenesen az örök békét testesíti meg:

„És sok népek között ítéletet téssen, és megfedd erős nemzeteket nagy messze földig és fegyvereiket kapákká kovácsolják, dárdaikat pedig sarlókká és nép népre fegyvert nem emel és hadakozást többé nem tanulnak. Ki-ki nyugszik az ő szőlője és fügefája alatt és senki meg nem rettentti őket...”

(Oláh János Judeisztika c. könyve nyomán)

Pálmafák

Tölgyfa

Olajfa

A Magányos cédrus

„Házakat építenek és bennük lakoznak és szőlőket plántálnak és eszik azok gyümölcsét. Nem úgy építenek, hogy más lakják benne; nem úgy plántálnak, hogy más egye a gyümölcsöt, mert mint a fáké, oly hosszú lesz népem élete...” (Ésaiás 65,21-22)

Csontváry Kosztká Tivadarnak a címlapon látható legismertebb hatalmas alkotása még így, egyedülálló színei nélkül, fekete-fehér formában is lenyűgöző. 105 évvel ezelőtt, 1907-ben festette a mester a helyszínen, a libanoni hegyek között, a tengerszint felett 1800 méter magasságban. Innen nyúlik időtlen cédrusa a hegyek és már-már a felhők fölé, hogy a napfénnel társalogva, szétterülő lombjával mintegy alátámassza az eget. Csontváry, bár ott töltötte a „látvány” előtt a festés hosszú-hosszú napjait, mégsem csupán azt alkotta meg, amit látott. A kép sajátos magányáról (magányunkról?) is árulkodik. Megszólal benne az az üzenet is, hogy évszázadok viharával dacolva, csonka ágakat is őrizve, megmarad a történelem nagy tetteit, ég és föld üzenetét ismerő, mérhetetlen jelképnek Isten eme teremtménye. Álom vagy valóság? Bizonyára mindkettő.

Talán az sem lényegtelen, hogy az életében nem igazán jegyzett Csontváry hagyatékának értékesítésekor a becsüs azt javasolta, hogy az alkotásokat, köztük a Magányos cédrust is próbálják meg zsákvászonként eladni. Nagy szerencse, hogy az örökösöknek nem volt szükségük azonnali bármekkora pénzre, így a festmények ott maradtak Csontváry elárvult műtermében. Itt bukkant rájuk egy Gerlóczy Gedeon nevű fiatal építész, aki elfogadható áron lakást és alkotóhelyet keresett a maga számára. A sarokban talált, összetekert szövethengereket kibontogatva bukkant a Magányos cédrusra. A mű annyira rabul ejtette, hogy mindenét pénzzé téve (mint a bibliai gyöngykereskedő) megvásárolta magának a fellelhető egész hagyatékot. Az ő hervadhatatlan érdeme, hogy Csontváry halhatatlan fája továbbra is velünk van.

Amikor az elmúlt években iskolákat vettünk át, hogy a nagyon szegény sorú gyerekekkel együtt jövőt álmodhassunk számukra, akkor az első közös évnyitón mindig elültetünk egy fát (többnyire vadgesztenyét), és elmondtuk felette az ésaiási ígéretet: „mint a fáké, oly hosszú lesz népem élete”. Nem egy nyári, harsány színekben pompázó virágokat ültetünk. Arra gondoltunk, és ezt meg is osztottuk a gyerekekkel, hogy ha szeretni fogják és gondját viselik a fának, az árnyékot ad még a fiaiknak, unokáiknak, későbbi utódainknak is. Másrészt azt is hangsúlyozni akartuk, hogy a tanításra, tanulásra minden korban szüksége van hazánknak, és ezek az intézmények különösen fontosak az ország elszegényedő térségeiben. Hiszen nemcsak oktatunk, de nevelünk és gondoskodunk is. Szakmát tanítunk, és akit lehet, érettségire és továbbtanulásra segítjük. Közoktatási intézményeinkben mintegy háromezer diákunk tanul. Az új egyházi törvény most esetleg megkérdőjelezné fenntartói jogunkat. Nem egyházunkat féltjük, mert azon a pokol kapui sem vehetnek diadalmat. Ha valamiért összeszorul a szívünk, akkor az a „kicsinyek” sorsa és jövője.

Nem állítom, hogy soha nem fordult meg a fejemben: hogy országunk kiforratlan demokratikus rendjében és Isten népe mindenkor kiszolgáltató helyzetét ismerve előfordulhat, hogy támadások érik munkánkat. De ahogy dacol a viharokkal a magányos cédrus, és túlél kis és nagy királyokat, rendszereket, birodalmakat, úgy az a hit is erős volt bennem, hogy Isten kegyelméből „hosszú lesz népem élete...”

Iványi Gábor

**HÍRMOZAIK
A KÖZELMÚLT ESEMÉNYEIBŐL**

Óvodásaink karácsonya *és egy apó várakozása*

Már a nyár folyamán elkezdtem gyűjteni a játékokat, melyekkel szerettem volna meglepni karácsonykor az óvodásokat. Plüssmackók és -babák szépen megfértek egy dobozban a kisautókkal, traktorokkal, repülőkkal. Egyik dobozt követte a másik, bővült a játékok tárháza, s talán az egész oldal is kevés lenne, ha fel szeretném sorolni mi minden érkezett hozzám azoktól, akik gondoltak a gyerekek várakozására.

S ha volt is bennem kétség: lesz-e annyi játékom decemberre, hogy mindenkinek adhassak (kb. 300 gyereknek), ez idővel elmúlt, s csupán átválogatásuk jelentett mókás feladatot, hogy aztán dobozukban csücsülve várják a nagy napot, amikor a gyerekek csillogó szemekkel kiválasztják őket.

Csodálatos és kivételes élményt jelentett, hogy ott lehattunk a fenyőfák díszítésénél az óvodákban, közös énekléssel, gyertyagyújtással és a megunhatatlan karácsonyi történettel együtt. A csillagszórók édeskés füstjén át megható volt a boldog gyermekarcok várakozását, a nagy dobozokra függesztett kíváncsi, fürkésző tekinteteket látni.

Az „igazi” megtalálásánál aztán nem számított, hogy a másiké kisebb vagy nagyobb, esetleg ez fiúsabb, amaz pedig lányosabb.... A végre magukhoz ölelt játékok kiválasztásában nem különböző emberi szempontok döntöttek. Mi, felnőttek csak álltunk, és tűnődő arckifeje-

zéssel tudomásul vettük megingathatatlan döntésüket. Így volt ez gyermeki és igaz.

Összesen öt óvodát kerestünk fel Gyürén, Gemzsén, Tiszaszentmártonban, Újkenézen, Felsődobszán). Gemzsei iskolánk karácsonyi műsorának egy számomra eddig ismeretlen novellájából származott a karácsonyi műsor fő gondolata: **„...légy figyelmes, hogy felismerj, mert nem mondom meg, hogy ki vagyok.”**

Lev Tolsztoj történetében egy idős suszter a közelgő ünnepből hiányzó emberi és isteni melegségen tűnődik, amikor egy álomban Jézus megszólítja, és megígéri, hogy felkeresi őt, csak legyen figyelmes várakozó. Az idősödő apó minden tőle telhetőt megtesz, nehogy elmulassza a találkozást az Úrral. Lesi az ablakát, ki-kimegy a házból, fürkészi a járókelők arcát az utcán, s egyre csak azon gyötrődik, hogy vajon fel fogja-e ismerni Istent? A háza ajtaját szélesre tárja (nehogy az Úr ne tudjon bejönni...), s így sokan megfordulnak nála azon a bizonyos napon. Gyerekek, vándorok, koldusok, szomszédok, idegenek, utcaseprők mind-mind részesei az apó vendégszeretetének, őszinte segíteni akarásának, de a nap végén mégis csalódottan roskad le kis asztalkája melletti székére, s nem érti, hogy az Úr miért nem jött el? Pedig megígérte...

A napját végiggondolva, mulasztását keresve bibliájához fordul valamiféle isteni magyarázatot és vigasztalást keresve. Könnyektől párásodó szemmel érti meg a megelevenedő Ige eddig fel nem fedezett valóságát:

Isten mindenkiben ott lakik.

Így, végiggondolva napját, utólag mindenkiben, akivel aznap találkozott, meglátja Istent, majd újra hallja a hangot, amely egykor az álmában megszólította:

„Hát nem láttál engem, Panov apó? Éheztem és ennem adtál, szomjaztam és innom adtál, jövevény voltam és befogadtál. Miközben ezeken az embereken segítettél - velem talákoztál”.

Még most is, ahogy ezeket a sorokat írom, megrendít az üzenet. Köszönöm, hogy a diákok, tanárok, s a felkészítők ilyen ma is aktuális üzenettel ajándékoztak meg engem és a jelenlévőket.

Köszönet mindazoknak, akik adományaikkal hozzájárultak a gyerekeket megajándékozásához!

Iklódné Angi, Kiszárda

Kreatív vasárnapok

Nyíregyházi gyülekezetünk vasárnapi iskolájában rendhagyó módon ünnepeltük Advent vasárnapjait. A bibliai történetek feldolgozását követően kézműves foglalkozásokat tartottunk, s minden héten más-más technikával készítettünk ajándékokat, adventi-karácsonyi díszeket: kipróbáltuk az üvegfestészetet, gyöngyfűzést, fenyődísz-készítést. Külön örömet jelentett, hogy a gyerekek mellett a gyülekezet ifjúsága és néhány szülő is tevékenyen részt vett az alkalmakon.

Vidám gyerekcsapat

Az előző évek hagyományát követve karácsony első napjának istentiszteletén az igehirdetés mellett a gyerekek is lehetőséget kaptak a szolgálatra. Versekkel, énekekkel emlékeztek meg a Karácsony örömeiről: „...született néktek ma a Megtartó”. Az előadásból mindenki igyekezett kivenni a részét: némelyek furulyáztak, mások gitároztak, és akadt, aki zongorán kísérte az énekeket. A gyülekezet örömmel hallgatta a vidám kis gyerekcsapatot, melyet a női kör és ifjúság tagjaiból verbuválódott kis énekkar is erősített.

Ünnepi istentisztelet keresztelővel

Advent negyedik vasárnapján tartottuk ünnepi istentiszteletünket csaholci gyülekezetünkben. A szép számban összegyűlt testvérekkel (közel negyvenen) az istentisztelet keretében keresztelőt is tartottunk, három gyermeket ajánlva Istenünk oltalmába. A szülők, keresztszülők vallást tettek arról, hogy teljes erejükkel igyekeznek úgy nevelni picinyeiket, hogy megtanítsák őket az Úr útjára. Az alkalmat úrvacsorai közösséggel zártuk.

Örömünkre szolgált, hogy néhány nagyecsedti testvérünk is el tudott jönni. A szolgálatokat Jónás Miklós nyíregyházi lelkész mellett Horváth László, a helyi gyülekezet presbitere végezte.

A nyíregyházi körzet életéből tudósított:

Jónás Miklós lelkész

Szomorú veszteség

Lapzártakor érkezett a hír szerkesztőségünkbe, Jónás Miklós, a nyíregyházi gyülekezet lelkésze küldte: „Szomorú veszteség érte közösségünket, 75. évében tért haza Teremtőjéhez *Barzó Istvánné (Tomasovszki Ilona)*. Már nem érte meg az új évet, hiszen Megváltó Urunk 2011. december 31-én hazahívta hűségese testvérünket. Bú-

csúztatására 2012. január 5-én került sor, a család, a gyülekezet és ismerősök jelenlétében, Iványi Gábor, Iványi Miklós és Jónás Miklós lelkészek szolgálatával. Azzal a hittel búcsúztunk tőle, hogy együtt állunk majd vele és a többi előre ment testvérünkkel a megváltó királyi széke előtt, és majd ott is, mint itt, együtt fogjuk dicsérni, magasztalni a mi megváltó Urunkat.” (ÉV)

Aliansz Imahét – 2012 január

Nyíregyházi gyülekezetünk az idén is bekapcsolódott az év első hetében megtartott Aliansz Imahét programjába. Az evangélikus, református, baptista és metodista testvéreinkkel közösen megtartott alkalmainkon minden este az átformáló Istenről hallhattunk igehirdetéseket a helyi gyülekezetek lelkészeitől. A helyszíneket kétnaponta váltottuk, így minden gyülekezet vendégül láthatta a szép számmal összegyülekező testvéreket, érdeklődőket. Az idei év különlegessége, hogy kápolnánkban volt az Aliansz Imahét országos megnyitója. Vendégül láttuk az Aliansz Szövetség vezetőit. A helyi lelkész bevezetője után *Iklódy László*, egyházunk alelnöke köszöntötte a megnyitón részt vevő vendégeket, és gyülekezetet. A kezdő imádság után, melyre *Andrew Morgan* kapitányt, az Űdvhadsereg magyarországi vezetőjét kérték fel, *D. Szabó Dániel*, az Aliansz elnöke tartotta meg ünnepélyes megnyitó beszédét. A különböző gyülekezetek tagjaiból verbuválódott énekkar szolgálata után (amit *Iványi Tamás*, a helyi gyülekezet kántora vezetett), az igehirdetés szolgálatát *dr. Mészáros Kálmán* (a baptista egyház elnöke) és *Szeverényi János* (az evangélikus egyház országos missziói lelkésze) alelnökök végezték. *Szuhánszky T. Gábor*, a szövetség főtitkára (metodista lelképásztor) közös hálaadó, bűnbánó imádságra hívta a jelenlévőket. Az ünnepi istentiszteletet *Pataki Albert* alelnök (a pünkösdi egyház elnöke) imádsága, áldása, és az „Ó, mily hű barátunk Jézus!” kezdetű ének zárta.

Jónás Miklós
lelkész, Nyíregyháza

Óvás a vakbuzgóságtól

Részlet az Aliansz Imahét ünnepélyes megnyitójából:

„Szeretettel köszöntjük Önöket, örülünk, hogy helyet adhatunk kápolnánkban az Aliansz Imahét ünnepélyes megnyitójának. Engedjék meg, hogy egyházalapítónk, Wesley János *Óvás a vakbuzgóságtól* és a *Rajongás* című prédikációira hivatkozzam.. Ezeket olvasva meglepődtem, hogy a szigorú Wesley, aki magával, szolgálatával és munkatársaival szemben komoly elvárásokat támasztott, ezekben a beszédekben igen engedékeny.

Érvelésében a Márk evangéliuma 9, 38-39-ben olvasható történetre utal, ahol Jézus, a Mester, Jánosnak arra a kijelentésére, hogy „láttunk valakit, aki a te nevedben űz ki ördögöket, és eltiltottuk, mert nem követett minket” azt válaszolja: „*ne tiltsátok el, mert nincsen senki, aki csodát tesz a nevedben, és ugyanakkor gyalázni tudna engem, mert aki nincs ellenünk az mellettünk van.*” Wesley leírja, ha valakit Krisztusban való hitéért vakbuzgónak titulálnak, az nem az. De, még ha a rajongó bélyeget sütik is rá, akkor se gátoljuk őt Isten országáért való munkálkodásban. Ebből megértettem, hogyan kell a számunkra talán túlzásba eső kritikussal szemben viselkedni.

Kedves Aliansz-közösség, az új vallásügyi törvénnyel kapcsolatban a mi egyházunk azt érzékeli, a jogszabály a Mester helyébe lép. Helyette akarja eldönteni, ki űzhet ördögöket, ki segíthet a társadalomnak, hogy szabadon szolgálja Isten országát, és ki nem. Azt szeretnénk, ha a kormány és a törvényalkotók nem vennék ki a Mester kezéből a döntést, hanem igazodnának ahhoz. Szeretnénk az Evangéliumi Aliansz Szövetség támogatását kérni, tudva azt, hogy ez a gondolat már bennük is megfogalmazódott. Talán nem jól, vagy sötétben látjuk a helyzetet, helyzetünket? Itt, a nyíregyházi gyülekezetben sokan tudnának arról beszélni, hogy mennyi szenvedést kellett kiállniuk már egyszer azért, mert az akkori államhatalom beleszólt az egyház belügyeibe, szolgálatába. Iványi Tiborról (a MET alapító elnöke – A szerk.) mondott el valaki egy történetet ezzel kapcsolatban, amelyben figyelmeztették, ne barátkozzon, ne tartson kapcsolatot Borbély Béla református lelkésszel, aki nemkívánatos személy volt az akkori egyházpolitika számára. Ő mégis közösséget vállalt vele, mert hitte, hogy lelkésztársa szolgálatát helyesen, a Mester nevében gyakorolja, és nem szolgál rá a diszkriminációra. Üldöztetést, meghurcoltatást kellett kiállnia ezért a döntéséért.

Hallgassuk most Isten ígétét úgy, hogy elhatározzuk magunkat annak megcselekvésére, a Jézusnak való közös engedelmességre, szolgálatra azért, hogy senki ne essen közülünk a János által elkövetett hibába.

Iklódy László lelkész,
a MET alelnöke, Kisvárdai

Az Aliansz Imahét programjának margójára

Szegedi gyülekezetünket ebben az évben is invitálták, hogy „ha elvi akadály nincs”, vegyünk részt az Aliansz Imahét 2012-es januári programjában. Mivel ilyen kifogással nem éltünk, sőt fontosnak tartottuk most is a más közösségekkel való kapcsolatépítést, ismerkedést, így készültünk a gyülekezetekkel való találkozásokra, szolgálatokra és valamennyi meghirdetett helyszínre családostul látogattunk el. Az Aliansz Imahét kézhez kapott programját forgatva annak témáit, a formálódás (Wesleyvel szólva: megszentelődés) kegyelmi adományának közel engedését és a hozzájuk rendelt textusokat „evangéliumnak” és hitelesnek találtam. Mivel érdekelt a fölvetett témák tulajdonképpeni problémaszituációja, utánakerestem és elolvastam az *Újévi megállás, elcsendesedés és formálódás az Úr jelenlétében és kezében* címmel, 2011 karácsonyán közrebozsított Magyar Evangéliumi Szövetség hírlevelét. Az írás bevezető sorai, első bekezdései – a kezdeti „elvi akadályokat nem rögzítő” szemlélődésemet követően – zavarba hoztak, meghökkentettek, ugyanis a következőket olvastam: „Életünk mindennapi küzdelmei, a világ, szűkebb hazánk és Európánk hírei nem kedveznek az ünnepi, újévi készülődésünknek. A nagy magabiztosság, sőt bibliai örökségeink, s az Úr nevének fájó megvetése, megtagadása után Európa szükségállapotot hirdetett meg, hogy az Euró „be ne dőljön”. Kidolgozott pénzügyi terveket újraformálnak, mindent át kell alakítani, ha lábon akarunk maradni – halljuk nap mint nap. Mert ezek a hullámverések minket is elértek, s a mi csónakunk is habok között hanyódik. Magunkért, egymásért és egész nemzetünkért való aggódással is költögetjük Jézust a hajóban: Mester, Te alszol?!”.

A bevezető sorok Európa-szkepticizmusa (a „bibliai örökséget” és az „Úr nevét fájón megvető” Európa megemlítése) és annak időzítése, az Imahét napi tematikáinak taglalása a hazai események tükrében meglehetősen értelmezhetetlennek, homályosnak tűnt, noha egyértelműsége törekedett. Az írásból ugyanis nem derült ki pontosan, hogy a „bibliai örökségünk”, (a Magyar Evangéliumi Szövetségben tömörült egyházak, gyülekezetek bibliai öröksége? Magyar egyházak bibliai öröksége? Zsidó-keresztény kultúrkör bibliai öröksége? Más?) és az „Úr nevének megvetése” az Európai Unió alkotmányának az Isten nevével kapcsolatos vitáit (Isten neve nem szerepel az EU alkotmányában), vagy a „pénzügyi tervek újraformálásának”, a Mammon roppantó ölelésében vergődő Európa(i Unió) Istentől való elszakítottágát idézi? Az előbbi fölvetés megfogalmazása (amennyiben az európai hagyományt, sőt Európát, mint hagyományt tekintetbe vesszük) zavarosnak hatott, utóbbi (a régió stabilitására nézve,

Cserfa

noha eredményét némely kutatóintézetek vitatják) túlságosan gyanútlanok, már-már naivnak tűnt. Még inkább kétséges, hogy a mai magyarországi viszonyokat, konfliktusokat az írás úgy mutatta be, mint az Európa(i Unió) imént említett erkölcsi hiányosságai és istentelensége által gerjesztett „hullámverést,” illetve az általa hátrahagyott vagy a hullámokon most is hanyódo-tornyosuló fölfordulást. Mindeközben a hírlevél egy szót sem említett azokról a szólásszabadságot, önrendelkezési jogot, vallásszabadságot is durván sértő hazai intézkedésekről, melyek embereket bélyegeztek és bélyegeznek meg (gondolok a százötvenezer forintos bírsággal fenyegetett hajléktalanok megalázására is), közösségeket bomlasztottak és teszik most is, szervezetek és hosszú munkával felépített intézményrendszerek, felekezetek, egyházak létét fenyegetik.

Mi is volt hát a célja a körlevél első két bekezdésének? Valóban az imahét heti tematikájára való evangéliumi ráhangolódást segítette? A jézusi evangélium szellemét idézve a kicsik, gyöngék, kiteszítottak, jogfosztottak védelmét idézte, vagy valamifajta „aktuál-politikai” útkeresés, netán állásfoglalás kevéssé átgondolt, tétova rajzait, vonalait tükrözik a sorok?

A kereszténység és a bibliai ihletettséggel mélyen átitott, az adott körülményeket mindig figyelembe vevő jézusi evangélium hirdetése elválaszthatatlanok. Kétséges, hogy az Aliansz Imahét 2012. januári programját „helyzetbe hozó” Magyar Evangéliumi Szövetség hírlevelének némely sorai ezt valóban tükrözték volna.

Iványi Gábor jr.
lelkész, Szeged

WS, A SEGÍTŐ NETTELEVÍZIÓ

www.wesleystudio.hu

A Wesley Stúdió – vagy ahogy sokan emlegetik –, a WS a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség keretein belül működő olyan online fórum, amely az internetes televíziózás előnyeit kihasználva dolgozza fel az információkat és építi be kommunikációs tevékenységébe. A WS online felületének mottója: „... arra akarunk fórumot, lehetőséget teremteni, hogy őszintén beszéljünk..., őszintén hallgassunk, hogy ha nincs mondanivalónk – vagy valami éretlen arra, hogy ki-mondjuk...” (Iványi Gábor) A honlapjukra látogatók számos olyan videóból válogathatnak, amelyek az emberi méltóság jegyében legbensőbb félelmeinkről, értékeinkről vallanak és a lelki gondozás, a segítségnyújtás sokféle formájáról mutatnak be életpéldákat. Céljuk mindenekelőtt a pozitív minták felmutatása és a megoldáskeresés. Az alábbi összeállítással, a videók közötti tallózással megkönnyíteni szeretnénk Olvasóink választását.

A hajléktalanság témakörével kapcsolatos anyagaik:

Fűtött Utca (videó, 07:28)

Riport Farkas Barnabással, a MET – Fűtött Utca vezetőjével

Budapest VIII. kerületének szívében, a Dankó utca 15. szám alatt 2003. december 13-án nyitotta meg kapuit a Fűtött Utca azon fedél nélküli emberek számára, akik más intézményekből és a hajléktalan-ellátás-

ból kiszorulnak. A Fűtött Utca szolgáltatásait (alvási, étkezési, tisztálkodási, mosási, ruhapótlási lehetőség, egészségügyi ellátás, levelezési cím biztosítása, szociális ügyintézés, kulturális programok) az elmúlt nyolc esztendő alatt mintegy 1 250 000 hajléktalan vette igénybe. Az intézményt 2007. február 21-ig az Oltalom Karitatív Egyesület működtette, majd a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség fenntartása alá került.

Oltalom Sportegyesület és Oltalom Kulturális Kör (videó, 08:51)

Riport Rákos Andrással, az Oltalom Sportegyesület elnökével és Tolner Tiborral, az Oltalom Kulturális Kör vezetőjével Sporttal és kultúrával a hajléktalanság és az előítéletek ellen. A játék, a sikerélmény kivezet a reménytelenségből.

A 2005-ben létrejött Oltalom Sportegyesület szociálisan hátrányos helyzetű embereknek nyújt lehetőséget a sportolásra. Az OSE hajléktalan futball-válogatottja évek óta képviseli hazánkat az évente más-más országban megrendezésre kerülő Homeless World Cup labdarúgó világbajnokságon. Az Oltalom Kulturális Kör hajléktalan zenekar és irodalmi színpad 2008-tól, rendszeres fellépések alkalmával teremt értéket és közvetít kultúrát – bemutatva a közönségnek a fedél nélküliek sorsát, érzésvilágát. Repertoárjukon sikerdalok és szépirodalmi alkotások szerepelnek. Eredményeik, sikereik segítenek a rászorulóknak visszanyerni az önbecsülésüket s egyúttal csökkentik a szegények és hajléktalanok iránt táplált előítéleteket.

Csillagszálló kulturális utcalap – az érzékenyítés folyóirata

Riport Pálfi Annával, a Csillagszálló főszerkesztőjével és Hornák Zoltán Endrével, a lap szerzőjével és vesztémi terjesztőjével.

A „csillagszálló” vendégei mindazok, akik a csillagok alatt kénytelenek tölteni az éjszakát... Köztük olyanok, akik a periféria és a mindennapok témáit körbejáró Csillagszálló számaikat terjesztik. A szépirodalmi, publicisztikai és szociográfiai írásokat közzé tevő, valódi értéket kínáló kiadvány munkalehetőséget biztosít az újságot áruló hajléktalannak, általa egymásra talál adományozó és támogatott, kortárs író és irodalomkedvelő. Szerzői között szerepel többek között Cserna-Szabó András, Csillag Márton, Dunajcsik Mátyás, Esze Dóra, Garaczi László, Jónás Tamás, Karafiáth Orsolya, Legát Tibor, Mestyán Ádám, Mézes Gergely, Péntek Orsolya, Péterfy Gergely, Popper Péter, Schüttler Tamás, Schein Gábor és Závada Pál.

Nagydemonstráció a hajléktalanság büntetésével ellen (videó, 07:15)

Kossuth tér, Parlament – 2011. október 17. Munkatársunk a helyszínen járt.

Az országgyűlés 2011. október 17-én, a Szegénység Elleni Küzdelem Világnapján tárgyalta Kocsis Máté és 12 képviselőtársa előterjesztésében azt a törvénymódosítást, amitől büntetésrel és 150.000 Ft bírsággal sújtanak az utcai hajléktalanságot. A hajléktalanügyi kriminalizálás ellen, a hajléktalan emberek védelmében ezen a napon több száz ember tüntetett „életvitelszerűen” a Kossuth téren.

'Gyomtalanul' (videó,00:44)

Mini-film a hajléktalan emberek erőszakos kiszorítása a VIII. kerületből kapcsán (2011.09.23.)

Feri a Dankó utcában él és dolgozik. De van egy probléma: mindent elborít a gaz...

Szociális munkás: kötelesség – vagy ??? (videó, 04:17)

Riport Iványi Gáborral Ferencz Norbert ügye kapcsán

Ferencz Norbert radikális szociális munkás részt vett az Új Szemlélet csoport a kukázás tiltását és pénzbírsággal való büntetését lehetővé tevő önkormányzati rendelet elleni direkt akciójában (2011. március 10., Baross utca és József körút sarok). „Bűne”: kiállt szabálysértő kollégái mellett és további szolidaritásra kérte a jelenlévőket. A VIII. kerületi ügyészség Ferencz Norbert e tettét a köznyugalom megzavarására alkalmas uszításnak és általános elégedetlenségre való felhívásnak minősítette. Kollégái szerint Norbert a szociális munka etikai kódexének figyelembevételével csupán a kötelességét végezte.

'István' – hajléktalan kisorportré (videó, 15:45)

Szerkesztett-vágott részlet a 'Hajlék' című, hétrészes szociális magazinból (2003-2004, MTV, szerkesztő-rendező: Moldova Ágnes, operatőr: Sibalin György) és hozzá Iványi Gábor kommentje.

István története szomorú és igaz. A legszomorúbb az, hogy igaz. Egy ember, aki Istenmezején született. Akinek a nehéz sorsa bizonyos szempontból tipikusnak is mondható. Az Istenmezejéről származó István hosszú évek óta az utcán él...

Sikertörténet (videó, 11:08)

Riport Antal István informatikai segédtechnikussal

Hajléktalan érettségizőből hallgató az Ybl Miklós Műszaki Főiskola építőmérnöki szakán. Antal István a Margitsziget egy fája alól indult...

A vallás- és lelkiismereti szabadság témájával foglalkozó anyagaink:

Egy ház – közösségi virrasztás a lelkiismereti és vallásszabadságért (2011. 07. 28-29.) (videó, 3:38)

Riport dr. Iványi Gáborral, a Magyarországi Evangélikumi Testvérközösség elnökével

Online-tiltakozás a lelkiismereti és vallásszabadságért (videó, 2:16)

Riport dr. Iványi Gáborral, a Magyarországi Evangélikumi Testvérközösség elnökével

Vallásszabadság – civil kurázi (kerekasztal, 2011. 09. 29. – Iványi Gábor Dész Lászlóval és Radnóti Sándorral beszélget – videó, 12:09)

A kerekasztal-beszélgetés (és sajtótájékoztató) szerkesztett-vágott anyaga

A <http://www.vallasszabadsag.atw.hu/> felületén – a neves kibocsátókon kívül – mesteremberek, művészek, diákok, tudósok, felsőoktatási intézmények hallgatói, anyukák, nyugdíjasok, munkanélküliek, tudósok (és még folytathatnánk hosszan a sort) erősítették meg azt az óhajukat, hogy a lelkiismereti és vallásszabadság ügye, valamint az egyházak helyzete a demokratikus jogállam világszerte elismert és ez ideig a Magyar Köztársaság által is tiszteletben tartott alapelvei szerint rendeződjenek. Iványi Gábor, a Magyarországi Evangélikumi Testvérközösség (MET) egyházelnöke ennek kapcsán hívta meg beszélgetésre Radnóti Sándor filozófus, kritikus, irodalomtörténész és Dész László előadóművész, dzsessz-zenész, zeneszerzőt.

MET 30 – fennállásának 30. évét ünnepli a Magyarországi Evangélikumi Testvérközösség.

Riport dr. Iványi Gáborral, a Magyarországi Evangélikumi Testvérközösség elnökével

ÉV

EGYHÁZTÖRTÉNET

„Közülünk váltak ki, de nem voltak közülünk valók”

A keresztény gnózis kezdetei

Jézus korának színes, lüktető zsidó vallási életében számos elnevezéssel illették azt a mennyei lényt, aki a hagyomány szerint Isten akaratának ellenszegülve, önálló hatalmi teret igyekezett kiépíteni mind mennyei, mind evilági szintéren. Hívták őt Baalzebúb-nak, Azázélnak, Szemjásának, Beliárnak és Beliálnak, de Sátánnak és Másztémának is – hogy csak a leggyakoribb elnevezéseket említsük meg.

Az újszövetségi Szentírás azt tanúsítja, hogy noha ezek közül többet is megtartott Jézus követőinek mozgalma, a formálódó kereszténység, a leggyakrabban mégis egyet, mégpedig a Sátánt (görögül Diaboloszt) használt, és ez aligha csak a véletlennek köszönhetően alakult így. Az Ótestamentum ugyanis úgy beszél a Sátánról, mint aki egyrészt az Isten királyi udvarának legbelsőbb köreiből származik, másrészt pedig mint aki eredeti szerepköre szerint az isteni törvényszék előtt a vádlói feladatokat látta el. Ha a születőben lévő kereszténység a Sátán névvel illetve a leggyakrabban a Gonoszt, akkor abból arra következtethetünk, hogy a rá irányuló legerősebb fenyegetést egyrészt önnön belső köreiből várta (vagy éppen máris ott tapasztalta meg), másrészt pedig egyre inkább úgy kellett éreznie, mintha folytonosan a római birodalom vádlotti padján ülne, és a legképtelenebb rágalomokkal kellene szembenéznie.

A belső tusakodások és a külső fenyegetés folyamatosan formálta a Jézus-követők közösségének önmagáról és a világról alkotott képét, és mi, mai keresztények éppen ennek a képnek az örökösei vagyunk. Éppen ezért érdemes lesz áttekintenünk, hogy milyen csoportok és események alakították a legerőteljesebben a keresztény önértelmezést. Közülük először is egy rendkívül különös mozgalomról, a gnóziszról fogunk szólni. A nyomaik, sőt az ellenük folytatott vita egyes kezdeti tézisei ugyanis már az Újszövetségben megtalálhatók. Ők azok ugyanis, akik a jánoszi iratok szerint azt hirdették, hogy Jézus csak látszólag szenvedett a kereszten. És velük kapcsolatban fogalmaz úgy a jánoszi iratok egyike, hogy ők „közülünk váltak ki, de nem voltak közülünk valók” (1Ján 2,19) A gnózissal kapcsolatban, érdekes módon, ez a tapasztalat később is érvényesnek látszott: Az egyházi emlékezet

ugyanis Simon mágussal nyitja meg a nagy gnósztikus megtévesztők sorát, akit Iréneusz egyházatyja egyenesen „minden eretnokségek” „atyjának” nevez. Simonról az Apostolok Cselekedetei jegyzi fel azt (a 8. fejezetben), hogy egy időre kapcsolatba került a krisztushirdető misszióval, majd elszakadt az egyháztól, és a későbbi hagyomány szerint útja – mint oly sok, utána jött tanítónak – Rómába vezetett. A 2. század leghírhedtebb gnósztikusáról, Valentinoszról – aki eredetileg Egyiptomból származott és Alexandriában nevelkedett – Tertullianus egyenesen azt állítja, hogy miután igen elismert tanítóvá vált Rómában, a római püspökséget is megpályázta. Mivel azonban sikertelen volt a próbálkozása, ezért elfordult az egyháztól, és önálló tanrendszert alakított ki. Ehhez hasonló hagyomány maradt fenn Markiónról, e korszak harmadik emblematikus figurájáról is: Markión apja ugyanis a pontusi keresztények püspöke volt, Markión tehát ugyancsak az egyház legbelső köreiből nevelkedett. Később Rómába ment, ahol kiéleződött a konfliktus közte és a kereszténység főáramának képviselői között – Markión végül saját egyházat alapított, és rendkívül tehetséges szervezőnek, valamint nagyhatású tanítónak bizonyult.

Kis túlzással talán azt is mondhatjuk, hogy az egyház korai dogmatikáját jórészt az ellene folyó polémiákban alakította ki – de sokban hozzájárult a keresztény gondolkodás fejlődéséhez a többi gnósztikus tanítóval folytatott vita is.

Vattamány Gyula

Ember-e a mező fája?

Környezet- és természetvédelem a Bibliában

„Az emberiség egész eddigi története lényegében véve nem más, mint küzdelem a fennmaradásért a környezettel, a természet erőivel, az éghajlati feltételekkel és különféle élőlényekkel szemben. Mostanában mintha mindez alapvetően megfordult volna. Az emberiség egész elkövetkező története minden bizonnyal nem lesz más, mint küzdelem a környezet, a természet erői, az éghajlati feltételek és különféle élőlények fennmaradásáért, önmagával szemben.” E két állítás szembefordításával vagy ha úgy tetszik, e kritikus szembesítéssel kezdődik *Raj Tamás* meghökkentő című könyve, *Ember-e a mező fája?* A kötetben a szerző a Bibliában található környezet- és természetvédelmi utalások alapján ad hitbéli magyarázatot a „fenntarthatóság” folyamatában felbukkanó kérdésekre és erősítést a ma emberének arra, hogyan őrizheti meg természetes világát. Ahogy a tudós rabbi írja az Előszóban: „Ahhoz, hogy az ember erre a küzdelemre képes legyen, újfajta látás- és gondolkodásmódra van szüksége. Az új szemlélethez kívánja könyvünk hozzásegíteni az olvasót, amikor példákat emel ki a Biblia világából, bizonyítva, hogy ebből az ősi forrásból, annak szelleméből bizvást meríthetünk.”

A szerző úgy gondolja, e téren „a hívő, bibliaolvasó embernek is van tanulnivalója, kérdéseket kell feltennie, hogy a szöveg jobb megértésével újra átgondolja ismereteit.” Ösztönzésül számos kérdést tesz fel maga is: például hogyan kell uralkodnunk az állatok felett, vagy miért nem lesz többé vízözön? Kívánja-e Isten az állatáldozatokat? Miért kell hálát adnunk a vadon termő növényekért? Megengedhető-e hívő ember számára a vadászat? A kötet ezekre és sok más hasonló kérdésre ad választ.

„A héber Biblia (a keresztény Ószövetség) számos törvényével és tanításával utal a környezetvédelem jelentőségére” – írja Raj Tamás, aki ennek bizonyítására „egy sajnálatosan kevésbé ismert mózesi törvényt” idéz, amely szerint „ha valamely várost hosszabb ideig ostromolsz, hadakozván ellene, hogy bevedd azt; ki ne vágd a fákat fejszével körülötte: a gyümölcéből ehetsz, de ki ne irtsd azt; hiszen ember-e a mező fája, hogy ellene hadat viselj?” (Mózes V. könyve, 20. fejezet, 19. vers) Azonnal megvilágosodik a kötet címének első pillantásra abszurdnak ható értelme és vele együtt az is, miért éppen ezt a gondolatot emelte ki könyvének címéül a szerző, noha több más, hasonlóan bölcs és tanulságos példát is idéz. Egyebek között azt a bibliai figyelmeztetést, miszerint tilos olyan fát kivágni, ame-

lyen madarak fészkelnek. Alig hisszük, hogy ezek az előírások az időszámításunk előtti 15. században keletkeztek, hiszen a ma embere számára is iránymutatóak. Sőt, ma időszerűbbek, mint egykoron, gondoljunk csak a Földlakók lélekszámára, hány millióan élhetnek itt néhány ezer évvel ezelőtt és hányan ma – tavaly elértük a hétmilliárdot. Ma a háborúknál is pusztítóbb a természetnek az a fajta kizsigerelése (erdőtirtás, légszennyezés, a föld vegyszerezése, a vizek mérgezése stb.), amelyet „megélhetésükért” teszünk, durván becsapva önmagunkat. Szerencsére ma már nemzetközi egyezmények, egyre szélesebb körű társadalmi és civil összefogás próbál gátat szabni a további pusztításnak. Az igazi eredményhez azonban nagyon nagy szükség van az egyes ember új viszonyulására a természethez és felelősségvállalására is érte. Ha felismerjük, hogy ha természeti környezetünket romboljuk, saját életterünket szűkítjük – megtettük az első lépést a környezetvédelem területén. Raj Tamás azzal a nem titkolt szándékkal írta meg könyvét, hogy elősegítse a környezetvédelem ügyét, egyszersmind felkeltse a Biblia iránti érdeklődést is az olvasóban.

A kötet a bibliai könyvek sorrendjében tárgyalja azokat a törvényeket és tanításokat, amelyeknek máig ható üzenetük van.

Az, aki beletekint e könyvecskébe – amely akár egy kis női táskában vagy férfizakó zsebében is elfér – aligha tudja kivonni magát a példák hatása alól. Már az egyes fejezetek címei is sokatmondóak: *Uralom az állatok felett? A húsevésről, Az állatkínzás és a vadászat tilalma, A bibliai ünnepek és a természetvédelem, A termőföld kímélése, A járványok megelőzése, A gyümölcsfák védelme, A fészek védelme, Az eső – Isten áldása, A környezet jelentősége a lakóhely kiválasztásánál, Rituális étkezési szabályok* – hogy csak néhány példát említsünk. A fa, mint a természet legfőbb szimbóluma áll a könyv középpontjában (*Ember-e a mező fája?*).

Tanulságos és gyönyörű példák gazdag tárházát tárja elénk a kötet, mit szabad, mit nem, mit lehet, s mit kell tennünk azért, hogy megőrizhessük csodás, természeti környezetünket és azért, hogy az az életet szolgálja és ne forduljon ellenünk. „Az ember feladata és kötelessége, hogy mindezt a környezetet (mint Isten ajándékát) óvja és megőrizze a jövő nemzedékek számára.”

(*Raj Tamás: Ember-e a mező fája? – Makkabi Kiadói Kft. – 2008.*)

Gy. Sz. É.

KÖLYÖKSAROK

Tudod-e, hogyan honnan ered, mit jelent a mondás: „Mi fán terem?”

Ha valamiről azt mondjuk, nem tudjuk *mi fán terem*, akkor azt fejezzük ki, hogy fogalmunk sincs a dologról. *Ha rossz fát teszünk a tűzre*, akkor olyat teszünk, amit nem szabadna. Ádám is, Éva is meggondolatlan volt, amikor a *jó és a rossz tudásának a fáján* lévő gyümölcsből evett. (Van olyan hagyomány, amely szerint ez fügefafa lehetett.) Pedig az élet fája is az Édenkertben állt, de már hiába, késő, Isten Kerubokkal zárta el az ahhoz vezető utat.

Ha már késő, akkor kapkodunk a *veszett fejsze nyele* után, ilyenkor csak Elizeus csodája segíthet, aki megszánta a bajbajutott, fát döngető tanítványát, nem süllyedt el a fejsze vasa, hanem úszott a vízen, meglett a kölcsönkért szerszám. A fákat már Mózes törvényei is igen szigorúan védtek, még az ostromlott város fáit is tilos volt kivágni, az öreg gyümölcsfákat pedig már akkoriban is kettévágták, hogy megfiatalítsák, és a törzset sarjadásra késztessek, vagy új ágat oltottak beléjük, hogy azok termőre forduljanak.

Jákob egy sikemi cserfa alá ásta el „az idegen isteneket,” sőt még a fülbevalókat is, amikor Bételban volt. Ugyancsak egy cserfa tövében helyezte el Józsué azt a követ, amely tanúbizonyosság lesz mindenki ellen, aki nem tartja be az Úr törvényeit. Gedeon az ofrai cserfa alatt tette próbára az Úr angyalát és győzött meg arról, hogy Isten elhívását hallja, a kidőlt cserfa a szomorúság jele, de a „kivágás után is megmarad a gyökere és „ez a gyökér lesz a szent mag.”. Az olykor egész kerteket alkotó gránátalmafa¹ gyümölcsét már Mózes kémei is szedték. Bort és festéket is készítettek belőle, az Énekek éneke szerelmespárja is megnézte, „virágoznak- e a gránát-

almafák”. A Törvény szimbóluma is a gránátalma volt, ezért a főpap köntösét, a Templom függönyét, és Salamon templomában a bronzoszlopok oszlopfőit is gránátalmák ékesítették.. Saul éppen „egy gránátalmafa alatt tartózkodott”, mialatt fia Jonatán titokban éppen a filiszteusok ellen vívta sikeres harcát. Ugyancsak *Saul állt Dávidot üldözve lándzsával a kezében egy tamariszkuszfa² alatt, nem sejtve, hogy egy másik tamariszkuszfa alá temetik el majd őt és fiait.*³ Ábrahám szintén egy ilyen fát ültetett el Beérsebában, amikor segítségül hívta az Úr nevét.

A sikemi tölgyfánál⁴ a Jóslás tölgyénél álló emlékoszlop mellett tették királyi Abimeleket, a bételi tölgyfát pedig siratók fájának nevezték, hiszen ott temették el Debórát, Rebeka dajkáját. Libanon cédrusa volt a legszebb fa, ezért vált a hatalom szimbólumává. Salamon templomának is a cédrus szolgált alapanyagául, azzal bélelték a Szentek Szentjét is, ahol a frigládát őrizték. Hiába voltak „az emóriak olyan magasak,” az asszírok pedig „olyan erősek, mint a cédrus”, az Úr akarata ellen cselekedtek és elbuktak.

Az Énekek énekében a cédrus a vőlegény, a pálma⁵ pedig a *menyasszony jelképe*. A Ráma és Bétel között lévő pálmafája alatt bíraskodott a prófétanő *Debóra*, a Jeruzsálembé bevonuló Jézust pedig palmaágakkal⁶ köszöntötték, amikor palmarumkor, virágvasárnap a nép ezt kiáltozta felé: „Áldott, aki jó az Úr nevében.” Pálmaágot tartottak a kezükben a vértanúk is, amikor fehér ruhában dicsőítették Isten és a Bárányt. Gyümölcséről ismeritek meg a fát, figyelmeztetett Jézus, ha rossz a fa, rossz a gyümölcse is, átkozta is a terméketlen fügefát.

A virágzó olajfa az Istentől megáldott igaz embert, a Noéhoz visszatérő galamb csőrében tartott olajfalevél pedig az özönvíz végét, az élet újraindulását jelentette.

Jézus az Olajfák hegyéről látta meg Jeruzsálemet, amikor hangosan sírva prófétált felőle, feltámadása után negyven nappal pedig itt mondta el legutolsó üzenetét tanítványainak, majd innen emeltetett fel a mennybe.

Láthattuk, hogy a fa a Szentírás első könyvétől az utolsóig, az Édenkerttől a földi életen át, Jézus keresztfáján keresztül mennybemenetelig, a Jelenések könyve túlvilágáig részese és tanúja az ember bukásának, küzdelmeinek, életének, halálának, feltámadásának. Ám amikor Jóel próféta idejében „a fügefafa elhervadt, ... az almafa és a mező minden fája kiszáradt”, akkor a fákkal együtt „eltűnt az öröm is az emberekből.” Vigyázzunk hát a fákra, nehogy továtúnjon belőlünk az öröm, az élet öröme.

B. G.

Jegyzetek

¹ A gránátalmafa voltaképpen cserje, de olykor fává terebélyesedik. Pompás illatú piros virága és zöld lombja van.

² A tamariszkusz csaknem lombtalan, rózsaszín virágú növény. Sivatai körülmények között pusztá kövön és homokon terem, rendkívüli szárazságtűrését hosszú gyökereinek és csekély párologtatásának köszönheti.

³ Az 1Krn 10,12 szerint tölgyfa alá temették Sault.

⁴ Mamre tölgyeséről lapunk xx oldalán olvashatnak.

⁵ A pálmafa, voltaképpen datolyapálma, a pálmafélék családjába tartozó növény, a fák királynőjének is nevezik. 40 m-es magasságával, végálló üstökben csoportosuló levélkoszorújával Egyiptom és a Közel-Kelet jellegzetes növénye 3 m-es, óriási levelekkel.

⁶ A pálmaág a pálmafa levele, melyet méretei miatt a köznyelv ágának mond.

KALENDÁRIUM – FEBRUÁR

(Folytatás a 2. oldalról.)

Február 26. – 210 évvel ezelőtt ezen a napon született Victor Hugo (Besançon, 1802. február 26. – Párizs, 1885. május 22.) francia költő, regény- és drámaíró, politikus és akadémikus. Élete és művészete szinte teljesen átfogta a 19. századot. Ki ne hallott volna *A párizsi Notre-Dame*-ről, vagy a világirodalom mindmáig egyik legtöbbet olvasott regényéről, a *Nyomorultak* szerzőjéről? Az ateista családból származó, kamaszkorában lelkesen vallásos, s a már siheder fővel harcos liberális, a köztársaság leghatékonyabb hangú szószólója, az ingyenes és világi iskolai oktatás pártolója műveiben is a nyomor és az igazságtalanság ellen lépett fel. Az alkotmányozó nemzetgyűlés, a törvényhozó gyűlés és a főrendi ház tagjaként is felszólalt a szegénység, a társadalmi kirekesztettség ellen, a nők és gyerekek emberi jogaiért, a halálbüntetés eltörléséért, a sajtószabadságért, az ingyenes és világi oktatásért. Kevesen tudják, hogy Hugo részt vett az 1869-ben Lausanne-ban tartott nemzetközi békekongresszuson is, melynek megnyitó beszédében hitet tett az európaiság mellett, az Európai Unió ötletét – Jean Monnet-t és Robert Schumant száz évvel megelőzve – ő vetette fel először. Olyan kor eljöttéről álmódzott, melyben az „*Amerikai Egyesült Államok és az Európai Egyesült Államok a tengerek fölött kezet nyújtanak egymásnak, kicserélik termékeiket, kereskedelmüket, iparukat, művészetüket, géniuszaikat*”.

Február 27 – 110 esztendeje született a Nobel-díjas John Ernst Steinbeck amerikai regény-, novella- és színdarabíró. A német és ír családok leszármazottjaként az irodalom kimagasló személyiségévé váló Steinbeck örökségét napjainkban, az Egyesült Államokban egyre nagyobb tisztelet övezi. Az író legtöbb könyve kötelező olvasmány az amerikai középiskolákban; emlékét múzeumok őrzik. Összesen huszonöt könyvet írt: tizenhat regényt, két novelláskötetet, és különböző prózai műveket. *The Grapes of Wrath* (*Érik a gyümölcs*, 1939) című regénye, valamint az *Of Mice and Men* (*Egerek és emberek*, 1937) színdarabváltozata Pulitzer-díjat nyertek. 1962-ben részesült irodalmi Nobel-díjban. Steinbeck nevét nálunk legtöbben talán monumentális nemzedékregénye, az 1952-ben megjelent, a Paradicsomból való kiűzetés témáját mai környezetben feldolgozó *East of Eden*, vagyis *Édentől keletre* című műve kapcsán ismerhetik. A mű cselekménye a szerző gyermekkorából ismert kaliforniai Salinas-völgyben játszódik. Egy család két nemzedékében a Trask fiúk végzettszerűen élnek a bibliai Káin és Ábel sorsát. A regény kulcsszava a bibliai történetben előforduló héber *timsel*, a szabad akaratra utal, arra, hogy az embernek szabadságában áll választani jó és rossz között. „*A bűn az ajtó előtt leselkedik, rád van vágyódása, de te uralodhatsz rajta.*” (K. Z.)

2012 – Az aktív időskor és a generációk közti szolidaritás éve az EU-ban

Az Európai Parlament még tavaly nyáron fogadta el, hogy a 2012-es év az aktív időskor és a generációk közti szolidaritás éve legyen az EU tagországaiban.

Az EU-tagországok szociális ügyekkel foglalkozó minisztereinek tanácsa már korábban egyetértéséről biztosította a javaslatot. A tematikus évek célja, hogy mindig olyan problémára irányítsa a figyelmet, amely valamennyi tagországban gondot jelent, és amelynek megoldása közös kinccsé válhat. Az aktív időskorra vonatkozó EU-s elképzelések az idősebb nemzedékeket a társadalomban vállalt aktív szerepük folytatására biztatják, gazdag tapasztalataik átadására az élet legkülönbözőbb területein – mindez fizikai és mentális egészségükre is jótékonyan hat. A mondat második fele, a generációk közti szolidaritás pedig arra figyelmeztet, hogy mai, viharos gyorsasággal változó korunkban, amelyben az emberi kapcsolatokat háttérbe szorítják, vagy egyenesen kiszorítják mindennapjainkból a technikai eszközök, ha mi, fiatalabbak és idősebbek nem figyelünk nagyobb türelemmel, empátiával egymásra, áthidalhatatlan szakadék keletkezhet a generációk között. (MTI- ÉV)

OLVASNI JÓ!

Arthur von Bergen önéletrajza

(részletek)

Kicsi ok – nagy hatás

Néha egészen kicsi, szinte jelentéktelen dolgok óriási hatást válthatnak ki. Mikor vágyva vágyott motorkerékpáromat megvettem, általában hazajártam vele ebédelni. Valahányszor Mouthier-ből felfelé haladtam a keskeny úton, mindig találkoztam egy férfivel, aki nagy, tekintélyes motorkerékpáron ült. Ismertem őt, mert korábban együtt énekelt apámmal a férfikarban. Sajnos elveszítette a Krisztusban való örömet és üdvösséget. Amikor csak láttam, mindig mély szánalmat éreztem iránta. Mindig barátságosan odabólintottam neki üdvözésül, ő azonban mereven ült súlyos masináján, s még az arca sem rezdült, nézett mereven előre. Többnyire égő cigaretta volt a szájában, és eregette a füstfelhőket, ha engem meglátott. Én azonban figyelemre sem méltattam elutasító magatartását, és újra meg újra odabólintottam neki. Így ment ez néhány éven keresztül. Miután evangélista lettem, csak igen ritkán láttam.

De egy napon, amikor evangélizációs utamról visszatértem, ott találtam a feleségével együtt a lakásunk előtt. Éppen evangélizáció volt saját imaházunkban, s a férfi arca azt sejtette, nagy változás ment végbe benne. Mi történt ezzel a rideg emberrel? Hamarosan megtudtam.

„Képtelen voltam Isten szeretetének tovább ellenállni – vallotta. – Tudod, valahányszor találkoztam veled azon a keskeny úton, és te egy bólintással köszöntöttél, eszembe jutottak azok a boldog idők, amikor apáddal a férfikarban énekelhettem. Egyre nőtt bennem a vágy Isten békessége után. Végül nem bírtam tovább, és visszatértem az atyai házhoz.”

Felesége, aki ezek alatt az évek alatt hűségesen, tántoríthatatlanul járta útját Jézussal, sugárzott az örömtől, hallva férje bizonyágtételét.

Én azonban csodálkoztam, hogyan használt fel Isten ilyen kicsi dolgot, egy barátságos bólintást, hogy szöljön rajta keresztül valakinek a szívéhez, s őt végül ismét magához vonja.

Marie és Sophie

A berni felföldön Frutigen és Adelboden között fekszik Linter település. Ott a meredek lejtőn két tajtékzó hegyi patak között szorong egymás mellett néhány ház, melyekben hívő emberek laknak. Marie és Sophie is itt él-

tek kis hegyi kunyhójukban. A két idős asszony nagyon egyszerű, szerény életet folytatott, de nyitott szívük és nyitott kezük volt. Szerettem felkeresni őket, ha azon a vidéken jártam.

Mikor egy látogatás alkalmával szegénységükre felfigyeltem, elhatároztam, hogy adok valami pénzt nekik. Azonban mielőtt még szándékomat végrehajthattam volna, Marie 20 frankot akart átnyújtani.

„Isten oly gazdagon megáldott minket, ezért akarunk másokkal is osztozni” – indokolta az adományát. Elmesélték, hogy járt náluk egy hívő ember, aki olvasott a Bibliából.

Megkérdezte: „Hogy álltok anyagilag?”

„Ó, nagyon jól megy a sorunk – dicsekedtek mindketten. – Mióta megkapjuk a nyugdíjat, még fölöslegünk is van. Képzeld csak, mindegyikünk 50 frankot kap havonta. Ez igazán nagy ajándék!”

A látogató nyelt egyet és így szólt: „Elhatároztam, hogy egy bankjegyet teszek az asztalotokra. Ha elutasítjátok, még egyet teszek mellé.”

Kihúzott egy 100 frankost a zsebéből, és az asztalra tette. A két nőtestvér egy szájjal kiáltotta: „Nem, nem, ezt nem fogadjuk el! Add valakinek, akinek nagyobb szüksége van rá!”

„Állom a szavam, még egyet teszek mellé.”

És máris ott feküdt az asztalon még egy 100 frankos, mire a testvérek egyre hevesebben tiltakoztak. Erre egy harmadik bankjegy került az asztalra. A két nő szinte megrémült. Semmiképpen nem akarták elfogadni. Végül már hat bankjegy volt az asztalon, mire Marie és Sophie elbátortalanodva elhallgattak.

„Valósággal irtóztunk ettől a pénzhegytől” – mesélték. A férfi elbúcsúzott, ők meg tanácstalanul néztek a pénzhalomra.

„Mit tegyünk ezzel a töménytelen pénzzel?” – sóhajtott Sophie.

Másnap reggel Marie így szólt: „Tudom már, mit kezdünk a pénzzel. Hallottuk, hogy sok fiatal jelentkezett a misszióba, és felvették őket a bibliaiskolába. Ez sokba kerül. Betesszük a pénzt egy borítékba és ráírjuk: A misszió számára. A következő látogatónak át fogjuk adni, így a pénz a megfelelő helyre kerül.”

Hallva ezt a történetet, eszembe jutott az özvegy, aki-

ről Márk evangéliumában olvasunk. Jézus ezt mondta róla: „Ez a szegény özvegy többet tett a perselybe, mint az összes többi, akik fölöslegükből vetettek” (Márk 12,43). Bizonyára akadt sok gazdag, akik nagy összegeket dobáltak a perselybe, Jézus azonban az özvegyet dicsérte meg, aki mindenét odaadta.

Minden és mindenki

Csodaszép helyet ajánlottak nekünk, hogy kissé üdüljünk. Elmentünk tehát feleségemmel együtt a Fekete erdőbe, Enzklösterlébe. Élveztük a nyugalmat a szép természetben, és erőt gyűjtöttünk az előttünk álló időkre.

Vasárnap részt akartunk venni egy istentiszteleten. „Jókor jöttél – örvendeztek a vezető testvérek. – A prédikátor valamiért nem jöhet. Örülünk tehát, ha elvállalod az összejövetel vezetését.”

Engem elfogott a félelem. Miről beszélhetek gyér német nyelvismeretemmel egy órán keresztül? Na igen, a berni dialektust használhatnám. De egy teljes órán keresztül irodalmi német nyelven? S akkor észrevettem egy svájci házaspárt. „Ez a testvér elvállalhatja az órát” – szóltam fellélegezve.

Az illető beleegyezett, és prédikációját így kezdte: „Vegyük elő János 3-ból az ismerős drága verseket.” Fel is olvasta. Úgy magyarázta az ismert textust, hogy öröm volt hallgatni. Különösen élveztem, mivel nem kellett felelősséget vállalnom az összejövetelért. A félelem azonban hamarosan visszatért. „Ez a testvér a fontos gondolatokat mind kifejtette – gondoltam. – Mit fogok mondani, ha engem mégis felszólítanak?” Belepillantottam felnyitott Bibliámba, és tekintetem a 35. versre esett. Ez felkészített, mert erről a fontos helyről a testvér még semmit nem mondott. És valóban – már fel is szólított, hogy fejezzem be az órát.

Rögtön a következő kérdéssel kezdtem: Isten az ő egyetlen Fiát odaadta értünk. Hát nem szerette? Hol a bizonyítéka annak, hogy szerette őt? Nekem is csak egyetlen fiam van. Ha odaadnám, vajon nem kérdeznének meg: 'Arthur talán nem szerette a fiát?' Isten szeretetének bizonyítékát a 35. versben találjuk. Ott ez áll: 'Az Atya szerette a Fiút, és az ő kezébe adott mindent. Mit jelent ez a számunkra? A 16. versben ezt olvassuk: 'Hogy... valaki hisz őbenne' (német fordítás szerint: mindenki, aki hisz benne). Ez a mindenki Isten gyermekeit jelenti, ezért ők tudhatják is: Isten maga adott minket a Fiú kezébe. Nem csodálatos bizonyosság, hogy Jézus kezében lehetünk elrejtve?"

Összejövetel után a férfitestvér megkérdezett: „Mióta ismered a 35. verset? Bizonyára sokszor olvastam, de a jelentése csak ma nyílt meg előttem.” „Nekem is csak abban a pillanatban lett világos, amikor beszélnem kellett róla” – vallottam be.

Isten Igeje élő és ható, és segít a szorultságban levőnek.

Az ateista

Zürichben itt-ott megjelennek olyan emberek is az istentiszteleten, akik nem tartoznak a gyülekezethez, sőt teljesen ismeretlenek. Örülünk ennek, mert az Úr Jézus minden embert hívogat.

Valamelyik vasárnap ismeretlen férfi ült a gyülekezetben. 35 év körüli lehetett. Figyelmesen hallgatta az Igét, és az összejövetel után röviden beszélgettünk egymással. Bemutatkozott és elmondta, milyen iskolát végzett, s hogy diplomát is szerzett.

„Ön pedig magyarázza a Bibliát anélkül, hogy valami tanulmányt végzett volna. Amit ön ma az imáról mondott, az tiszta beképzelésen alapul, és semmivel nem indokolható. Én is olvastam a Bibliát, de nem értettem meg belőle semmit, ezért lettem ateista. Semmit nem hiszek többé. Még egyszer világosan kijelentem: az imádkozás abszolút hiábavaló.”

„Tehetünk egy próbát – javasoltam. Ön azt mondja: Isten, aki nem létezel, mutasd meg a bűneimet! Én pedig azt fogom imádkozni: Isten, aki élsz, mutasd meg ennek az embernek a bűneit!”

Gúnyos mosollyal először beleegyezett, aztán nyilván aggálya támadt és úgy vélte: „Ha mégis van Isten, akkor meg fogja mutatni az életemet.”

„Látja, máris bebizonyította nekem, hogy nem ateista” – mondtam diadallal.

A diplomás ember erre kissé zavarba jött és megjegyezte: „De mikor a Bibliát olvastam, semmit nem értettem. Azért nincs értelme.”

Megpróbáltam rámutatni a helyes megértés útjára: „Ha követi azt, amit olvasva megértett, Isten új világosságot és további megértést ajándékoz. Ilyen egyszerű az egész. Ismeri Keresztelő János prédikációját?”

Igen, azt ismerte: „Térjetelek meg!” (Máté 3,2), azaz tartsatok bűnbánatot!

„Akkor tehát tudja, mit jelent. Követte ezt, bűnbánatot tartott? Erre természetesen nem kellett felelnie.

Bólintottam: „Ezért nem értette meg a következő szavakat sem: „...hogy eltöröltessenek a ti bűneitek.”

Most a férfinak sürgős dolga akadt, de megköszönte a beszélgetést, és ígérte, hogy gondolkodni fog rajta.

„Mert a keresztről való beszéd bolondság ugyan azoknak, akik elvesznek, de nekünk, akik megtartatunk, Istennek ereje.” (1Kor1,18).

(Iványi Tiborné fordítása)

Gránátálmafa virága

KÖSZÖNTŐ

Egy rendíthetetlen demokrata

Köszöntjük a 90 éves Göncz Árpádot

Budapesten, 1922. február 10-én született Göncz Árpád, a harmadik Magyar Köztársaság első elnöke, József Attila-díjas író, műfordító, politikus. Irodalmi munkássága elsősorban műfordításairól ismert, ő fordította a Gyűrűk Ura című regény jelentős részét is magyarra. Az 1956-os forradalom után életfogytiglani szabadságvesztésre ítélték, 1963-ban szabadult. A második világháborút követően kigazda, majd a rendszerváltás idején a Szabad Demokraták Szövetségének politikusa volt. 1990-ben tagja lett a rendszerváltás utáni első szabadon választott országgyűlésnek, amelynek első elnökévé is választot-

ták. Pozíciója okán betöltötte az ideiglenes köztársasági elnöki tisztséget, majd augusztusban a harmadik Magyar Köztársaság első elnökévé választották. Tisztségét 2000-ig viselte. A 90 éves Göncz Árpádot születésnapján az alábbi írással köszöntjük. Az írás ezúttal nem tőle származik, hanem róla szól, egy különös esetről, amikor köztársasági elnökként egy hajléktalan párral találkozott. E kis pillanatfelvételtől is kifénylik emberi nagysága, egyszerűsége, példaadó erkölcsi magatartása, azé a politikusé, aki nemcsak hirdeti, hanem éli is azt az eszmiséget, amiben hisz, amit képvisel.

Az ember és a felesége

Trisztán és Izolda – vagy legalábbis a monda francia feldolgozása, mert a középkori francia irodalom rajongói voltak. Esetleg Francios és (valamilyik mogorva) szerelme? Bár az is lehet, hogy egyszerűen csak Ádám és Éva, az ember és a felesége, a maguk együgyű ártatlanságában. Mint írva van: „valának pedig mindketten mezítelenek az ember és az ő felesége, és nem szégyenlik vala.”

Az ember (*E*) és a felesége (*F*) a „legelőkelőbb” hajléktalan átmeneti szállón lakott. Ez az intézmény az első világháború körüli időkből épült, és pedig kifejezetten népszállónak. Mára némiképp átépítették az épületet, de a „cellák” mérete megmaradt, s kevésbé ötletes szociális elgondolásokkal hajléktalanok átmeneti szállásaként működött és működik ma is. A szálló koedukált, de külön traktusban élnek a nők és külön a férfiak. Természetesen nincs az az agyafűrt és súlyos lakat, amely megakadályozhatná, hogy Ádám és Éva ivadékai a holdvilág fényénél is találkozzanak. Az ügyeletesek és szociális munkások ilyenkor záratokat cserélnek, fegyelmeznek. Hiába.

Nos, itt élt *E* és *F* is, ki tudja, mióta már. *E* izgága, vékony férfi volt, nagyon rövid, őszülő szakállal és ritkuló hajjal. Mindig kockás flanelinget viselt, kifakult bársonynadrágot hordott, és vihardzsekít, ha a hidegebb idő beköszöntött. Nem volt ápolatlan, de elegáns sem. Kis bőr válltáska lógott csapott vállán, kis jóindulattal főiskolai óraadónak vagy tanársegédnek is tűnhetett volna. *F* vele nagyjából egykorú, ugyan-

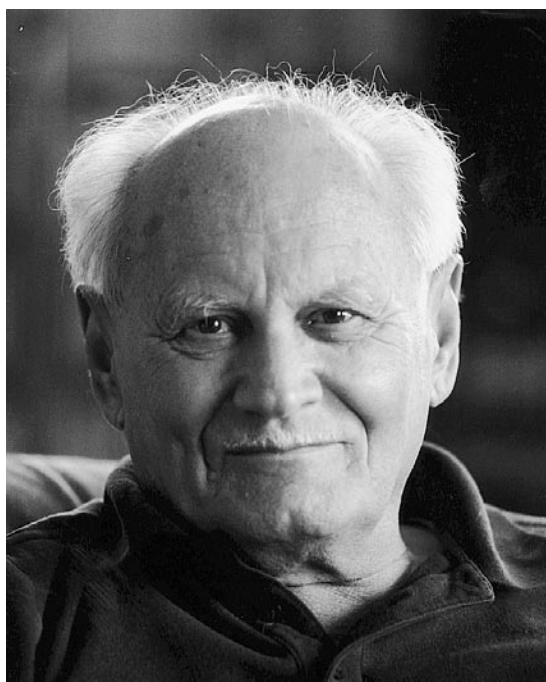
csak szikár nő volt. Hosszú, fodrásznemlatta vörös haja és enyhén vörhenyes, szeplős bőre volt. Hosszú, bő szoknyát hordott, mint a bölcsészlányok általában, s ezt kinyúlt pulóverrel, bársonykabátkával egészítette ki. Lapos sarkú cipőben rőtta szaporán végtelen útjait. Ékszerrel nem viselt, festéket sem használt. A keze tiszta volt, de nem jól ápolta, a körmei csak úgy praktikusán vágva. Mindig gondterhelt ember benyomását keltette, s mint aki állandóan fázik, kézfejét az ellenkező kabátujjba csúsztatva jött-ment sebes léptekkel. Sem *E*, sem *F* nem mosolygott és nem volt vidám soha, az öröm egyéb jeleit, s az ünnepnapok, jeles események várását sem lehetett felfedezni rajtuk.

Emlékszem, mennyire meghökkentett első találkozásunk. Abban az időben az intézmény igazgatója voltam, három-négyszázan laktak az épületben, *E* a férfi, *F* a női szárnyban. Azzal álltak elő, vagy azt is mondhatjuk, azzal a követeléssel léptek fel, hogy kettejüknek egy szobát utaljak ki, mert egyrészt összetartoznak, másrészt soha nem veszik igénybe egyszerre a szobát. Az a helyzet ugyanis, hogy koldulásból élnek. Egyikük éjjel, másikuk pedig nappal van szolgálatban. Mindig a Várban: a Hilton, a Mátyás templom és a Halászbástya környékén. Csakis külföldieknek adnak lehetőséget arra, hogy némi készpénzzel lelkiismeretüket megnyugtassák. Mint kiderült, mindketten kitűnően beszéltek franciául, elfogadhatóan angolul, illetve németül, s

ha kellett (bár egyre kevésbé vették hasznát), oroszul. Történetük egyszerre volt együgyű és különös. Évfolyamtársak voltak a 60-as, 70-es évek fordulóján, a bölcsészkaron. Francia szakra jártak. *E* a középkori francia irodalom valamelyik mellékkérdésén összekülönbözött a tanszékvezetővel. *F E* mellé állt, talán mert már akkor is érzett valamit a férfi iránt, esetleg a nőknél a fanatikus férfiakkal szemben gyakran tapasztalt vonzódás miatt vagy egyszerűen csak diákos daczból, amit a tanszékvezető kirohanásaiban rendszerellenes szervezkedésnek titulált, s mindkettőjüket kicsapatta. *E*-nek és *F*-nek ez az ügy lett az élete. Kezdetben sokan szörnyülködtek a túlkapáson, s titokban együtt éreztek velük, később egyre inkább kellemetlenné váltak már a családjuk számára is. Hogy aztán kitették-e a szűrüket, vagy maguk szakították meg a kapcsolatot gyáva és megalkuvó rokonaikkal, barátaikkal, már soha nem derül ki. Az utcára sodródtak és lassan-lassan a szó szoros értelmében koldusbotra jutottak. A rendszerváltás előtt és körül a külföldieknek érdekes lehetett a két üldözött. A valóban szörnyű igazságtalanságot annyszor elmondták, hogy a történet szabatos, szemléletes egésze csiszolódott, s az el(ő)adók támogatandónak tüntek. Még azt is mondhatnám, hogy mindebből jól élhettek volna, de nem költöttek különösebben semmire. Igaz, *E* zsebében mindig volt egy-egy friss verseskötet, *F* pedig buzgón tanulmányozta az irodalmi lapokat. De még arra sem törekedtek, hogy albérletbe költözzenek.

Egy napon újabb ötlettel hökkentettek meg. Szervezzem meg, hogy találkozhassanak a köztársasági elnökkel (akiről tudják, hogy mindenkinek a bánatát megérti), ugyanis arra az elhatározásra jutottak, hogy lemondanak magyar állampolgárságukról. Hosszan vitakoztam velük, hogy egyrészt az elnöknek, bármily megértő is, más súlyos államügyekkel kell foglalkoznia. Másrészt kérdés, hogy egyáltalán van-e törvényi felhatalmazása egy ilyen aktushoz. *E* és *F* azonban hajthatatlan maradt. A végén már felváltva és naphosszat ültek az ajtóm előtt. Megtörtem, és felkerestem a köztársaság elnökét, akinek előadtam a képtelen történetet, és arra bátorítottam, hogy nyugodtan dobjon ki, háborodjon fel, mondja azt, hogy mit képzelek, én pedig megkönnyebbülten megyek vissza, hogy az eleve reménytelen és képtelen ügyet valahogy így lezárhassam. Vesztemre azonban a köztársaság elnökének az arcizma sem rezdült. Időpontot kerestetett a titkárnőjével, s én búsan jelenthettem otthon, hogy az Elnök úr kész fogadni panaszos honfitársait.

Az audiencia a Nándorfehérvári Teremben zajlott le. A falakon körben emitt Rákóczi fogadták bizalommal Esze Tamás talpasai, amott Kossuth mondta éppen lelkesítő ceglédi beszédét, s a legnagyobb képen a déli harangszó zúgásában a sorsukba beletörődött pogány felett diadalmaskodott Hunyadi. A köztársasági

sági elnök türelmesen végighallgatta az átutazók által is annyszor megértett beszédet és így szólt: – Drága gyermekeim. Olyan valaki hallgatta végig a sérelmeiteket, akinek magának is volt tapasztalata az előző rendszer igazságtalanságairól. És ha ez jelent valamit számotokra, és könnyít a terheiteken, én, mint a Magyar Köztársaság elnöke ünnepélyesen megkövetlek benneteket mindazért az igazságtalanságért, amit átéltetek. Megértem, hogy nem érzitek jól magatokat Magyarországon, de az állampolgárságotokat nincs módom visszavenni tőletek. Erre semmiféle törvényes felhatalmazásom nincs.

E és *F* kedvetlenül hallgatta ezt a választ, nem reagáltak a bocsánatkérésre sem. Némi udvariaskodás és búcsúzás után elhagytuk a Parlament déli szárnyát. József Attilától egy kiáltásnyira szólalt meg először *E*: – Hát már a Köztársasági Elnökben sem lehet megbízni.

Néhány nap múlva telefonon hívtak. Elképedve hallgattam, amint *E* és *F* egymással versengve hadarták, hogy most Bécsben vannak, és Franciaországba vagy Svájcba készülnek. Én azonban távollétükben is szorgalmaztam változatlanul állampolgárságuk visszaadásának lehetőségét. Bevallom, azután elsodortak egyéb tennivalók. *E* és *F* még néhányszor hívtak. Minden alkalommal elmondtam, hogy kérésük teljesíthetetlen. A hívások lassan elmaradtak. A középkori francia irodalom szerelmesei pedig azóta bizonyára megnyugodtak abban, hogy bennem sem lehet megbízni.

(*Iványi Gábor: Imádság csöndes dögvészért, Wesley János Kiadó, 2011.*)

Iványi Gábor

AZ EGYHÁZTÖRTÉNELEM
NŐALAKJAI

Az örök igazságok keresője I.

*Beszélgetés dr. Vankó Zsuzsannával, a Keresztény Advent Közösség lelkészével,
a Sola Scriptura Teológiai Főiskola alapító rektorával*

Évtizedekkel ezelőtt hallottam először felvételről a szolgálatát, rácsodálkoztam logikus gondolkodására, biblikus gondolataira. Személyesen pár évvel ezelőtt, egy egyházi ügyekkel kapcsolatos konferencián ismerhettem meg a ma már galambősz Vankó Zsuzsannát. Ha egy nagynevű személyiséggel szeretne az ember interjút készíteni, alaposan felkészül. A találkozásunk előtt napokig bújtam az Internetet, szinte minden róla szóló utalást, vagy fellelhető nyilatkozatát, írását elolvastam. Sűrűn jegyzeteltem, megfogalmaztam a kérdéseimet. Mire becsengettem biatorbágyi otthona kapuján, már tudtam, hogy 1945-ben Kőröshegyen született, adventista családban. Szülei sajnálatos módon elváltak, hívő édesanyja kemény munkával egyedül nevelte fel a három gyermekét. Budapestre kerültek, középiskolásként a Szilágyi Erzsébet Gimnáziumban tanult. A tanárai által tartott magas színvonalú órák elbűvölték, a tudomány szerelmese lett. Érlelődött benne az elhatározás, hogy nem jár többé az adventista közösségbe, de a végső döntés előtt megkérte édesanyját, ajánljon valakit, aki megismerteti vele a Bibliát. Édesanyja, jó érzéssel, Kiss János nyugdíjas adventista lelkésszel, a Képzőművészeti Főiskola egykori tanárával ismertette össze lányát. Ezek a beszélgetések változtatták meg a gondolkodását, élete irányát. A tudomány szerelméből a Biblia és a benne feltáruló örök igazságok szerelmese lett. Az Evangélikus Teológiai Akadémián 1969-ben fejezte be tanulmányait. Utána nem helyezték gyülekezetbe, irodai munkát végzett, diákok között tartott ifjúsági alkalmakat, a SZET Lelkészképzőben tanított keresztény etikát, 1971-1975-ig. Őt lelkészársával együtt szót emeltek a hitelvi és etikai visszaélések ellen, amelyek a kommunista állammal kollaboráló egyházban megjelentek, ennek következményeként hatósági együttműködéssel elbocsátották, majd kizárták őket a H.N. (a hetedik napot ünneplő) Adventista Egyházból. Ugyanez történt közel ezer taggal, akik szintén tiltakoztak. Elkötelezettek voltak arra, hogy ezeket a tagokat összefogják, és lelkészi ellátásukról gondoskodjanak. Így jöttek létre azok a gyülekezetek, amelyekből később a Keresztény Advent Közösség kialakult. Helyzetük jogilag 15 évig, 1990-es elismertetésükig nem rendeződött. Vankó Zsuzsa, bár nyilvánvalóan rendőrségi megfigyelés alatt állt, az illegális éveit prédikált, tanított, lelkigondozott.

Szolgálati lassan csoportja, felekezete határain messze túl elterjedtek, ismertté tették nevét. A Sola Scriptura Teológiai Főiskolát 1992-ben alapította a Keresztény Advent Közösség. Itt dolgozik, oktat dr. Vankó Zsuzsanna. A rektorság mellett két tanszéket is vezet, a Rendszeres Teológiai Tanszéket és a Gyakorlati Teológia Tanszéket. Mindezekhez kapcsolódóan számos jegyzetet, könyvet írt, konferenciái meghívásoknak tett, tesz eleget, és a lelkiismereti szabadság ügyében vagy etikai kérdésekben a nyilvánosság előtti megszólalásra is kész.

Amikor becsengettem egy kérdéssor volt a jegyzetfüzetben, szép, tematikus, kronológiai rendbe rakva. Tudtam honnan hová szeretnék eljutni. Azonnal meginduló eleven beszélgetésünk azonban minden tervemet felborította és a múlt helyett először a ma égető aktualitásai kerültek szóba.

– *A 168 óra c. hetilap 2008. szeptember 1-i számában egy veled készült riportban arról beszélsz, ha a Fidesz kétharmados többséget kap a választásokon, megváltoztatja az 1990-es Egyházi Törvényt. Pontosan leírtad azt, ami három év múlva bekövetkezett. Honnan láttad, tudtad előre mi fog történni?*

– Már az első Orbán-kormány alatt kategorizálni akarták az egyházakat és nyilvánvalóan az ún. történelmi egyházakat favorizálták, tehát különbséget tettek egyház és egyház között, de akkor még nem volt meg a lehetőségük, hogy a törvényt megváltoztassák. Ugyanakkor, ha figyeljük a bibliai próféciaikat, akkor is arra a következtetésre juthatunk, hogy az utolsó időkben az emberiség kiábrándul az abszolút szabadság eszményéből és újra a valláserkölcsi alapra épülő társadalom tűnik megoldásnak. A vatikáni tendenciák is ebbe az irányba mutatnak. Láthatjuk, hogy a katolikus egyház ma a fenti típusú társadalmi rendszert szorgalmazná. Keresi a szövetséget azokkal, akik készek egy ilyen társadalmi rendszerre kialakítani. A történelmi egyházak pedig nem ábrándultak ki a konstantini alapokból, abból a rendszerből, amelyben az államal szövetkezve kapnak anyagi, politikai és társadalmi hatalmat. Ha győzelmes egyház elvét úgy értelmezzük, hogy egyháznak politikai hatalommal is rendelkeznie kell, akkor logikus, hogy vissza kell lépni az állam és egyház szétválasztásának újkori eszményétől.

Nálunk semmi más nem történt, mint erre a tendenciára érzett rá Orbán Viktor, és amikor hatalmat kapott, ebbe az irányba változtatta meg a törvényeket.

– *De mi a baj a kisegyházakkal, hiszen sem létszámuk, sem társadalmi befolyásuk nem akkora, hogy jelentős tényezőként kellene velük számot vetni?*

– Az ún. kisegyházak egy teljesen más elvi alapon állnak az állam és az egyház viszonyát tekintve, és ez a lelkiismereti szabadság elve. Ilyen alapon jöttek létre, de Magyarországon ma ezzel ellentétes folyamat zajlik.

– *Szerinted mi az oka annak, hogy olyan sok protestáns hívő ember nem látja át ezt a folyamatot?*

– Valaki találóan azt mondta: „Ma még vannak protestáns emberek, de a valódi kérdés az, vajon létezik-e még a protestantizmus?” Vajon hányan tudják, mit jelent a szó, protestáló? Már, ha a szót az eredeti értelmében használjuk. Mert az születésekor nem tiltakozást jelentett valami ellen, mint ahogyan azt ma használja a köznyelv,

hanem kiállást valami mellett, eredetileg Jézus Krisztus Evangéliumáért. Ma már persze a köznyelvi értelmének is helye van – lenne. Mélyen megrendült vagyok nemcsak attól, hogy a hívő emberek, de a magyar értelmiség sem látta előre, mi következik. Értem, hogy a feldolgozatlan társadalmi traumák nyomán megerősödő nemzeti szólások szimpatikusak sok ember számára. Nem értek egyet a nacionalizmus eszméjével, de értem a folyamatot. Értem, hogy az antikommunizmus eszméje sok, komoly sérelmet szenvedett embernek vonzó hívő szóvá vált. Bár történelmietlenül tartom ezt a gondolkodást, de értem. Amit azonban nem értek: az embernek nem szabad heccelhetőnek lennie. Ebben az országban azonban heccelték és még ma is heccelhetik az embereket. Érthetetlen számomra és fájó, hogy ez sok értelmes, okos emberrel is megtehető.

Folytatása a következő számban.

Szabó Ildikó

2012. FEBRUÁR

Istentiszteletek és bibliaórák

„Elég neked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz.” (2 Kor 12,9a)

Az egyházi év témája: **Mi az elég?**

Február hónap Igéje: Minden szabad, de nem minden használ. Minden szabad, de nem minden épít. Ne keresse senki a maga javát, hanem a másét. (1 Kor 10,23–24)

Istentiszteletek		Bibliaórák	
	Igehely		Tóra-olvasás rendje
Február 5. Hetvened vasárnap	Máté 13,44–46 Jeremiás 9,22–23	Első hét	2 Mózes 18–20 Haftara: Ézsaiás 6,1–7,6
Február 12. Hatvanad vasárnap	Lukács 10,38–42 Ézsaiás 55,6–11	Második hét	2 Mózes 21–24 Haftara: 2 Királyok 11,17–2,17
Február 19. Ötvened vasárnap	János 9,39–41 Ámós 5,21–24	Harmadik hét	2 Mózes 25,1–27,19 Haftara: 1 Királyok 5,26–6,13
Február 26. Böjt 1. vasárnap	Zsidó 4,14–16 1 Mózes 3,1–13	Negyedik hét	2 Mózes 27,20–30,10 Haftara: 1 Sámuel 15,2–34

A MET nyíregyházi temploma

VELÜNK ÉLŐ MÚLT

„Egyszer karolj át egy fát!”

Nem vagyok egy 'zöldujjú' típus – sőt: csak az a növény él meg környezetemben, amelyiket agyon lehet locsolni... Bálint Gyuri bácsit, sokak Bálint gazdáját a televízió Ablak című műsorában ismertem meg személyesen. Nem szerettem a kamera előtt ülni, mögötte volt az én igazi otthonom. De Gyuri bácsit, természetességét, szakértelmét, egyszerűségét látni nagyon jó volt. Sok év kihagyás után nála találkoztunk, hogy beszéljünk a fákról – és róla.

– Már gyerekkoromban nagyon megszerettem a fákat. Volt a kertünkben egy ferde törzsű fa, amire 5-6 éves koromban mászhattam fel, és amikor érett rajta a barack, ehettem belőle. Nagyon jól emlékszem annak a kajszibaracknak az ízére, színére. Amikor szakember kezdtem lenni, nagyon érdekelt ennek a gyümölcsnek a származása, elterjedése, nemesítése. Végigkóstolhattam a világ minden kajszibarackját, az európai termelő országoktól kezdve Dél-Afrikáig, Ausztráliáig, sőt Új-Zélandon is, ahol van egy kísérleti kajszibarack-állomás. De sehol nem találtam meg azt a zamatot, amelyet emlékezetemben megőriztem. Ma már tudom, hogy a fiatalságom íze volt, amit csak egyszer élhetünk meg... Tudja, hogy már hetven éve annak, hogy elvégeztem a kertészeti akadémiát? Az idén volt szerencsém átvenni a Rubin-diplomát.

– Gyerekkoromtól kezdve írogattam a kertészettel kapcsolatban, és nagyon sokszor kellett a megszerzett tapasztalataimról a nyilvánosság előtt beszélnem. Tanítottam szakmunkásokat, egyetemistákat, a tévében

pedig még több emberhez szólhattam. Mindig nagyon gondosan felkészültem az előadásaimra, és igyekeztem illusztrálni azokat. Emlékszem, egyszer adás közben a zsebemből előhúztam egy hatalmas diót, és elmondtam, hogy valakitől kaptam. Erre rengeteg kérdés érkezett. Tanácsot kérve gyakran az utcán is megszólítottak, De visszatérve a fákra: tudja, nemcsak a fák ápolása fontos, hanem hogy elég gyümölcs jusson mindenkinek. Most, életem vége felé kezdtem el egy régi gyakorlatot támogatni: létezik egy olyan termelési mód, amit *magas ágynak* hívnak. A kertekben levő szerves hulladékokból komposztot képezünk és megtöltünk egy keretet a korhadó, szerves anyagokkal. Ezekből hő és széndioxid termelődik, amely elősegíti a növények fejlődését. Ebben ötször-hatszor annyi zöldséget, szamócat, fűszernövényt, gyógynövényt, virágot lehet termelni, mint a szabad földön. Nagy előnye az is – mosolyodik el –, hogy az öregember is tudja csinálni, aki már nem akar görnyedni, guggolni, kapaszkodni.. Ez a foglalatosság jót tesz a depresszióban szenvedőknek is, mert minden nap ad valamennyi örömet. Az ember látja, hogy egy levéllel több van a salátán – és az az ő munkájának az eredménye. Bárhol meg lehet valósítani, ahol erre öt négyzetméternyi terület akad.

Kedves fáim? Nagyon szerettem egy szomorúfüzfát. Tizenöt évig voltam egy állami gazdaság szakmai vezetője – akkor úgy mondták: főagronómusa. Produktív időszaka volt az életemnek, amíg ez a kezdetleges gazdaság virágzóvá vált. Amit apámtól tanultam otthon a családi gazdaságban, azt más méretekben, sikerült megvalósítanom. Abban az időben gyalog vagy lóháton jártak a mezőgazdaság szakemberei. Én mindig szerettem lovagolni, még lovas iskolát is szerveztünk a gazdaságban dolgozók gyerekeinek. A fűz ott állt egy romantikus völgyben, egy kis csermely partján. Amikor nagyon elfáradtam, arrafelé lovagoltam, s amíg a ló legett, ledőltem a földre, végiggondolni azt, amire máshol nem volt időm. Megőrzöm ezt a kedves fa-barátot az emlékeimben, sőt, gyakran az álmaimban is előjön... Balatonfüreden volt egy szép kertünk 35 éven keresztül. A kert előtt, az utcán, az úttest közepén állt egy tölgyfa – életem egy másik kedves fája. A kivágott erdőknél meghagytak egy-egy, úgynevezett hagyásfát, ez is egy ilyen volt. Egy nagyon szép kocsányos tölgy. Abban az időben egyre-másra épültek a házak,

és ezt is ki akarták vágni, mert zavarta a közlekedést. De mivel az utca neve Huszka Jenő volt, kitaláltam azt – mert az ember csinál magának legendákat, hogy ha nincs –, hogy ezt a fát még Huszka Jenő ültette, és az ő emlékére meg kell hagyni. Gyorsan csináltunk is köréje egy kerítést. Jó barátom, Borsos Miklós, egy gyönyörű emlékermet is készített erről a fáról – várjon, megmutatom!

Visszaül, kávézunk, süteményes tányért tol elém.
– A fák fantasztikus teremtményei a természetnek – folytatja. – Árnyékot és védelmet adnak meleg és eső ellen, gyönyörűséget virágzó ágaikkal, életük végén pedig meleget. Ugye tudja, hogy a fák állva hálnak meg? És amikor az ember öregszik és természetszerűen gondol az elmúlásra, magamnak is ezt kívánom...

Lejegyezte: gigi

Álmaiban szobrászként dolgozik

Bogdán Istvánt régóta ismerem, többször jártam abban a pusztahencsei házban, ahol él. Tudtam, hogy szeret fával dolgozni. Keze munkájával az is találkozhatott, aki megfordult a hejcei egyházi üdülőkben. Ő készítette a háromlábú faszékeket. Nemrég veszítette el párját, Erzsi nénit, akivel 53 évet éltek együtt. Azóta nem leli a helyét sehol, de most, amikor az életéről, eredeti szakmájáról faggatom, hirtelen kifényesedik a szeme, erőteljes mozdulatokkal mutat az utolsó nála maradt munkájára, az egy tömbből faragott faszékre. Mit székre, fotelra! „Ebben még Iványi Magdi néni is nagyon szeretett ülni” – mondja.

Mert fafaragó az eredeti mestersége. A fa szeretetét otthonról hozta, apai nagyapja és édesapja is teknővájó cigányok voltak. Erdélyből telepedt át a család Szlovákiába. Ő már ott született, 1937-ben, egy kis Ipoly menti településen, Želovcén, a későbbi kilenc gyerekes család elsőszülöttjeként. A kitelepítés őket is utolérte, Nógrád megyébe jött át az egyre népesebb család. Apjával együtt dolgozott, jó keze volt, dicsérték. A barátok, ismerősök biztatták, csinálja, tanulja ki ezt a szakmát, erre született. Álmai voltak, szobrász akart lenni, szeretett volna tovább tanulni. Fél évet el is töltöhetett Oravecz János fafaragó mester műhelyében. Azt mondja, amit tanult, azt ott, és tőle tanulta, no meg saját magától, tapasztalataiból évek, évtizedek alatt.

Sokan voltak testvérek, kellett a dolgozó kéz. Famunkás lett, fakitermeléseken dolgozott. Fiatalon nősült, neki öt gyermeke született. Ment, ahol munkát talált, ahol kenyeret adtak. Így került Hencsére is, a tehenészetbe, segédmunkásnak. Szabad idejében pedig faragott. Asztalokat, székeket, bölcsoket, szekrényeket, sakktablákat sakkfigurákkal. „Még Krisztus szobrot is” – mondja büszkén. Szinte kikapkodták a keze alól a kész darabokat. Volt, aki külföldre vitte, volt, aki itthon díszítette vele a lakását. Sokszor beleszeretett abba a darabba, amit éppen alkotott. De nemcsak ő, a párja is. „Ezt már nem adjuk el” – mondogatta neki gyakran Erzsi

néni. „Ez már a mienk lesz!” Mégis eladták! Kellott a pénz ruhára, cipőre, taníttatásra, az életre. Az utolsó faragott padot az egyik fia vitte el, emlékül. A konyhai asztala, no meg az a tömbszék maradt meg neki élete munkájából. Faggatom, hogyan döntötte el, hogy egy adott

fából mit készít. Magától értetődő természetességgel mondja: „Azt érezni kell, a fa beszélni tud, elmondja az oda figyelő embernek, hogy mit lehet készíteni belőle.” Sokszor megtörtént, hogy elment egy érdekes formájú fa mellett, ami megragadta, „belelátta”, mit lehet belőle faragni. És kifaragta.

Aztán elővesszük a Bibliát. Nem nehéz arról az igéről beszélni: „Jól tudja a ti mennyei atyátok, mire van szükségetek, mielőtt kérnétek.” Ha egy fafaragó meghallja, mit mond egy fa, hogyne értene Isten a mi szükségleteinkhez. Bólint. Egy hullámhosszon vagyunk. Az M6-os úton hazafelé, az esti sötétben, nézve a folyó kilométereket, az életén elmélkedem. Cigánysors. Pedig neki is voltak álmai, tehetsége is a megvalósításukhoz. Aztán arra gondolok, lehet, ha egyszer ebből a vándoréletből végleg haza ér, talán egy mennyei fafaragó műhelyben főállásban alkalmazták, szobrászként.

Szabó Ildikó

Egyperces áhítat mindennapra

Február 1. szerda

I Móz 2,4-9

„...ültetett az Isten egy kertet...” (8)

Boldog az, akinek élő környezetében nemcsak emberek és állatok jelennek meg, hanem növények, s köztük a hosszú életű fák is. Ez az elrendezés az egész világot szerető és éltető Isten első kertültetése óta örökkévaló szándéka szerint való, s ezért gondoskodásunkat nemcsak emberi felebarátaink irányában akarja feléleszteni. Arra akart megtanítani bennünket, hogy a füvek és a fák is lényegében testvéreink...

Február 2. csütörtök

I Móz 2,15-17

„...parancsolta az Úristen az embernek...: a kert minden fájáról bátran egyél, de a jó és a gonosz tudásának fájáról arról ne...” (16.17)

Isten teremtett világát világos szabályok igazgatják. Ez különbözteti meg földünket attól az őskáosztól, amivel a bibliai kijelentés történetünket indítja. A lehetőségünk a birtokba vételre már-már korlátlan. Isten ennek az útját is szabadon hagyta, de határozottan kijelentette, hogy mely „fákról” vehetünk korlátlanul és mi „az ő fája” (vagy majd a későbbiekben felebarátainké is) amelyhez nem nyúlhatunk.

Február 3. péntek

I Móz 3,1-13

„Csakugyan azt mondta az Isten, hogy a kertnek egy fájáról se egyetek?” (1b)

Mindennapi tapasztalatunk, hogy miként lehet az igazságot alig észrevehető apró torzítással kiforgatni az értelméből. A sátáni ámitás azt sugallja, hogy a szűkre korlátozott tilalom is a szabadságunktól és a birtoklás jogától foszt meg. Minden nap ki vagyunk téve csalfa bujtogató szavak támadásainak, hogy az isteni rend helyett önzésünk érvényesülhessen.

Február 4. szombat

I Móz 6,13-22

„Csináld magadnak bárkát gófer fából, rekesztékeket csináld a bárkában.” (14)

A gófer fát hiába keresnénk a bibliai botanika lapjain. Nem létezik ilyen növény, ezért nem tudjuk milyen fából építette Noé fiaival az úszó alkalmatosságot. Valószínű, hogy a kófer (szurok) elírásával találkozunk, ahogy a vers vége tartalmazza is Isten rendelkezését: „szurkoz meg belül és kívül”. Lényeges, hogy vízhatlan legyen a szállítóeszköz, mely otthona lesz hosszú hónapokon át állatok sokaságának és egy nagy családnak. Mégis, amit ma kiemelünk, hogy Isten rendelkezése szerint „rekesztékeket” kellett kialakítani, ez a szó az eredeti nyelvben fészkeket jelent, vagyis Isten azt akarta, hogy az ítéletet ne csak védett környezetben, hanem ki-ki a maga meghitt (intim), számára alkalmas világában vészelhesse át.

Február 5. vasárnap

I Móz 18,1-8

„Megjelent önéki az Úr a Mamré tölgyesében...” (1a)
Ábrahám későbbi saját birtoka (a mai Hebron) a rendkívül meleg éghajlatú vidék egyik árnyas helye volt egy tölgyfaliget. Itt látogatta meg őt az Úr angyali követein keresztül, amikor körülmetélkedése után lábadozott. A történet egyik üzenete, hogy Isten abban a környezetben keres fel bennünket, hogy bajainkban vigasztaljon és a világ sorának alakulásáról tájékoztasson, ahol ott-hon érezzük magunkat. Ezt az örömről és várakozásunkat egyszerű családi asztali máink is megőrizték: „jövel Urunk, légy vendégünk...”

Február 6. hétfő

I Móz 22,1-14

„...Ábrahám az égő áldozathoz való fákat...feltette az ő fiára, Izsákra...” (6)

Az „Isteni gondviselés hegyén” történetek a Biblia legnehezebben feldolgozható eseményei közé tartoznak. Ha volt szó a fáról, mint a bárka vízhatlan alapanyagáról, akkor beszélünk kell a fáról, ami az áldozati tűz alapanyaga is. Különös, hogy az áldozatra szánt személy maga viszi ezt a fát a vállán. A többi eszköz (kés és tűz) az apa kezében van. Hogy meddig kell elmenniük kettőjüknek együtt az áldozati történetben, az majd a legmagasabb szintű akarat szerint dől el...

Február 7. kedd

I Móz 35,1-8

„...az idegen isteneket kik náluk voltak és fűleikből a függőket...elásta...Jákok a cserfa alatt...” (4)

Úton az első, bátorító álombeli jelenés, Béthel felé, a lelki megújulást és hívő folytatást keresve Jákok meg akar szabadulni mindentől, ami gátja az Úrral való élő kapcsolatnak. Ebből a folyamatból családja sem maradhat ki, és így kerülnek a cserfa tövéhez ázott gödörbe a különféle házi bálványok és hivalkodó imádkozó csecsebecsék. E nevezetes fa egy fájdalmas veszteség, egy szeretett ember végső nyughelye is. Ide temetik Debórá, Rebeka dajkáját, akiről itt tudjuk meg, hogy a kényes távollét idején Jákok számára ő jelenthette az édesanyjához való kötődés jelképes szálait. A bálványok mellé kell most temetnie azt a kapcsolatot is, ami akadályta talán annak, hogy igazán azzá az önálló valakivé váljék, ami Izrael ősatyjává és Isten ígéreteinek hordozójává teheti.

Február 8. szerda

I Móz 49,22-26

„Termékeny fa József, termő ág a forrás mellett, ágazata meghaladja a kőfalat.” (22)

Jákok utolsó áldásában a sok éven át (börtön)falak közé szorított József hitéről és életigenléséről hallhatunk. Az

eredeti szövegben lévő „termő ág” szőlőre utal, amely a bármiféle falban is csupán kapaszkodót lát, ami egyszerűsággal nélkülözhetetlen is ahhoz, hogy semmihez nem hasonlítható édes gyümölcsöt megteremhesse és a szomszéd lelket megajándékozhasssa vele...

Február 9. csütörtök **II Mózes 3,1-5**
„...a csipkebokor égett, de a csipkebokor meg nem emésztetett...” (2)

Mózes, miután hajdan saját népe fiai készek lettek volna őt az egyiptomi hatóságoknak kiszolgáltatni, nem becsülhette túl sokra övét. Az Úr a látomás által arra figyelmezteti, hogy Izraelt „tűz” támadja (nagy bajban van), de ő, az atyák Istene soha nem engedi, hogy a láng övét eleméssze. Igen, Uram, tartsd meg ígéreted szerint örökre a te szent népedet!

Február 10. péntek **II Mózes 4,1-5.17**
„Az Úr...mondta néki: Mi az a kezében? S ő mondta: Vessző.” (2)

A „vesszőt”, Mózes kezében, semmiképpen nem nevezhetjük fegyvernek. Pásztor volt, s talán ezzel az eszközzel terelte a nyáját. Isten most arra is meg akarja tanítani, hogy a legegyszerűbb „kéznél lévő” megoldás is elégséges arra, hogy a kételkedők előtt bizonyíthassa, az Úr mögötte áll, támogatja s elég lesz ez a botocska, hogy eldobva kígyóként ágaskodjék a fáraó előtt, vagy felemelve csapásokkal verje meg a rabszolgatartó országot majd ketté nyissa a tengert.

Február 11. szombat **II Mózes 25,1-8**
„Ez...az az ajándék, amit tőlük szedjétek: arany, ezüst...és sítim-fa.” (3.5)

A szent sátor és tartozékai elkészítésében a felsoroláson kívül még sok más anyagra is szükség volt. A kivonuláskor mindenki hozzájutott nemesfémekből készült eszközökhöz. Ezekből és más vagyonekból adakoztak az emberek. Akkor is voltak azonban szegények, élhetetlenek, akik mostanra esetleg már mindent elkótyavetyéltek. De kimehettek a táborból és a pusztában mindenhol szabadon termő „sítim-fából” választhattak és törhettek alkalmas oszlopnak, keresztlécnek, deszkának valót. A szent mű elkészítése során senki ajándéka nem nélkülözhető és nem felesleges.

Február 12. vasárnap **III Mózes 6,12-13**
„Az oltáron...égessen fát...a pap minden reggel...A tűz szüntelen égve maradjon...” (12.13)

Nem csak az áldozati állat vagy ennivaló, illetve füstölőszer került a szüntelenül égő oltárra, hanem a lángot titokzatosan magában rejtő tüzelőfa is. Ezért azt mondhatjuk, hogy nincs áldozat tűzifa nélkül. Ne sóhajtozz azon, ha egy-egy „áldozatos ügyben” nem a tied a főszerep. A te háttér (vagy „alátét”) munkád nélkülözhetetlen!

Február 13. hétfő **III Mózes 19,23-25**

„Mikor...bementek arra a földre, és plántáltok...mindenféle gyümölcsstermő fát...csak az ötödik esztendőben egyétek meg annak gyümölcsét...” (23.25)

Akinek van gyümölcsöse, az ismeri a tavaszi „zöldéhséget”. A téli konzervek után képesek lennének az éretlen vagy félérett gyümölcsöket is leszaggatni és megenni. Nincsenek azonnali friss gyümölcsök semmilyen téren. Éveket kell várnod türelemmel, mire Isten napja beérleli ültetésedet és megengedi, hogy „éléstáradat” megtöltsd „a kert” édességeivel.

Február 14. kedd **III Mózes 23,33-40**

„Vegyetek...szép fának gyümölcsét, pálmafa ágait, sűrű levelű fa lombját, és patak mellett való fűzgallyakat...” (40)

A pusztai vándorlás sátorozásának kényelmetlenségére (és szabadságára!) az utódoknak is emlékezniük kell. Erre kötelez a Szukkot, a sátrak ünnepe. Ilyenkor négyféle növényt kell ma is csokorba fognak, melyek a zsidó népet jelképezik: Az „Etrog” nevű gyümölcsnek íze és illata is van, a Tórárt ismerő és jócselekedeteket gyakorló emberre utal. A „Luláv” (a datolyapálma ága) gyümölcsé édes, de nincs illata, s az elméleti, tudós emberre emlékeztet, aki mindent tud, de képtelen cselekedni. A „Hádász” (mirtuszág) jó illatú növény, de nincs íze, olyan mint a tudatlan, de nagyszívű ember. Az „Ávává”-nak (fűzfá) pedig se íze, se illata. Se ismeret, se tettek. Mégis hadd, fonja a kéz egyetlen csokorrá őket...

Február 15. szerda **V Mózes 20,19-20**

„Mikor...várost hosszabb ideig tartasz körülzárva...ne vesztésd annak egy élőfáját sem,...hanem egyél arról...mert ember-é a mezőnek fája, hogy ostrom alá jusson miattad?” (19)

Bizony súlyos hiba, sőt bűn, ha valaki a hatalom birtokában nem becsüli a másként gondolkodók lojális szakértelmét. Az igaz ember ugyanis megbízhatóan mindenki számára „jó gyümölcsöket” terem.

Február 16. csütörtök **Bír 6,25-32**

„...építs oltárt az Úrnak a te Istenednek, ennek a megerősített helynek a tetején...vedd a...tulkot és áldozd meg...a berek fájával, amelyet kivágsz.” (26)

A berek bálványáldozati kultusz hely volt, s annak kiirtása a megszentelt új idők kezdetét jelentette. Ezt a műveletet Gedeonnak nem rajtaütésszerűen kellett végrehajtania az éj leple alatt, hanem mindenhol jól látható helyen az Úr oltárán kellett megsemmisítenie a bálványtisztelet fáit. A történet a nyilvános és egyértelmű kiállítás fontosságáról szól. Hadd tudja mindenki, hogy melyek a „jó fák” és melyek azok, amelyeket égő áldozatként meg kell semmisítenünk!

Február 17. péntek

Bírák 9,6-18

„...*elmenvén elmentek a fák, hogy királyt válasszanak maguknak...*” (8)

A hálátlan nép Gedeon utódai közül a leggátlátalannabb, legerőszakosabb fiát, Abiméleket választotta királlyá annak ellenére, hogy ő volt a leghitványabb jellem és a hatalom megszerzése és korlátlan megtartása érdekében kiirtotta fivéreit (riválisait). Bizony eféle balga döntés minden időben kitelik azoktól, akik összetévesztik a határozottságot a gátlátalansággal és a harsányságot az igazsággal. Isten azt akarja, hogy döntéseidet ne befolyásolja a tömeghangulat vagy a gyávaóság.

Február 18. szombat

Jób 14,1-10

„...*a fának van reménysége, ha levágják, ismét kihajt... víznek illatától kifakad, ágakat hajt, mint a csemete.*” (7.9)

Jób gondolata telitalálat, csak a következtetés hibás, bár ez átmenetileg megengedhető a fájdalommal kísértéseivel, magányával küszködő szenvedő ember számára. Hiszen éppen az újraéledő meggyesett fa hordozza azt az üzenetet, hogy egy sokkal bonyolultabb, összetettebb élőlény, az ember élete is tartogathat a legnagyobb csapások után is megelevenedési, megújulási lehetőséget.

Február 19. vasárnap

Zsoltárok 1,1-6

„...*olyan lesz, mint a folyóvízek mellé ültetett fa...*” (3)

A boldog (vagy igaz) ember a vízparti fához hasonló. Olyan „területen” vert gyökeret, ahol az aszály idején is csak mindenek után tűnik el a talaj szerkezetéből a víz. Vannak különösen is száraz, terméketlen időszakok szellemi életünkben is, de boldog, aki „gyökereit” mélyre bocsátja és mindig a forrás közelében marad...

Február 20. hétfő

Zsoltárok 23,1-6

„...*vessződ és botod azok vigasztalnak engem.*” (4b)

A pásztor kezében a vessző és a bot soha nem a bárány ellenére vagy büntetésére van. Vesszeje alatt vonulnak el megszámláltatásuk idején a juhok és a kecskék, ezzel az eszközzel mutat irányt, amikor csendes vizet és füves legelőt keres. Botja már keményebb készség, ezt az ellenséggel való küzdelemre használja, így lesz a nyáj számára mindkét pásztori kellék a vigasztalás és reménység eszköze.

Február 21. kedd

Zsoltárok 96,1-13

„*Viduljon a mező és minden, ami rajta van, örvend akkor az erdő minden fája is.*” (12)

Ez az ének a pogányok bátorítására szolgál, őket is szereti Isten, hiszen egész világát is örömmel és ja-

vunkra alkotta az, Akiben gyönyörködhet a mező szeretett vadvirága vagy Akit imádnak a hatalmas erdők is, hogyne tekintene elfogódott szeretettel az emberre, éljen bárhol, induljon bármilyen háttérből. Igazsággal és az ő hűségével (13b) ítéli meg majd az egész világ kerekességét és a népeket.

Február 22. szerda

Énekek Éneke 2,1-4

„*Mint az almafa az erdőnek fái közt olyan az én szerelmemem az ifjak közt.*” (3)

Fontos különbséget fedez fel a szerelmes leány. Talán kérők és udvarlók sokasága veszi körül. Szemre mind rendkívüliek, mint az erdő hatalmas fái, de mintha odatévedt volna a rengetegbe egy magányos almafa, amely többet tud a nagylombú fáknál. Édes gyümölcse is van, és miközben árnyékot vet a fáradt vándorra, táplálja és felüdülést is nyújt számára. Boldog az a szerelmes, aki nemcsak a külsőségekre tekint.

Február 23. csütörtök

Ézsaiás 55,8-13

„...*a mező minden fái tapsolnak.*” (12c)

Az Úr a prófétán keresztül azt a határtalan örömet akarja szemléltetni, ami betölti majd az ígért földjét, amikor véget ér a száműzetés, és a szenvedők újra hazatérhetnek. Nem biztos, hogy minden ember, (akinek esetleg az időközben szerzett előjogai korlátozódhatnak) örül a visszatérőknek. De az Úr seregei, az angyalok vagy éppenséggel az erdő fái örömmel ünneplik a szabadokat. Nem lehajtott fejjel, hanem a teremtett világ tapsviharában tér vissza büntetéséből az Isten által megváltott ember.

Február 24. péntek

Jeremiás 2,19-21

„...*úgy plántáltalak el...mint nemes szőlővesszőt...módon változtál hát nekem idegen szőlőtőnek fattyúhajtásává?*” (21)

Ha csak Istenen múlik, mindannyiunk élete a boldog kiteljesedés története. De sorsunk bizony nagyrészt a saját kezünkben van. Helyénvaló dolog az, hogy életünket olykor a jószándékú Istennek is döbbenet kell szemlélnie?!

Február 25. szombat

Ezékiel 15,1-5

„...*mire való a szőlőtőke...az erdő fái között?*” (2)

Több érték van a becsületes „világban”, mint a „termését” titkoló vagy egyenesen megtagadó hívő emberben, akinek egyetlen „haszna” ezen a földön az Isten kegyelme és lelke által produkált új, Istent megdicsőítő élete.

Február 26. vasárnap

Mt 3,8-10

„*A fejsze...immár a fák gyökerére vettetett.*” (10)

Isten „kertjében” nincs szükség dús lombú díszfákra. A gyümölcsöket (a lélek gyümölcseit) keresi.

Nincs sok időnk. Már olyan régen vár az Úr. Minden adott. Hol marad mégis hitünk megtapasztalható és élvezhető termése?!

Február 27. hétfő

Mt 13,31-32

„...a mustármag...amikor felnő...fává lesz...az égi madarak...fészket raknak ágain.” (32)

Az alig látható apró mustármag csodálatosan rejti magában a terebélyes fa ígését. Csak legyen hite a gazdának elvetni. Ne becsüld alá az alig-valamekkora hited és ismereted életerejét. Vess! Hirdesd az örömmüzenetet!

Február 28. kedd

Lk 22,26-32

„...Simont megragadván, ki a mezőről jött, arra tették a keresztfát, hogy vigye Jézus után.” (26)

Volt már pásztorbot, vessző, tűzifa, bárka anyaga a fa, és most a legmeggrázóbb faeszközre, a rómaiak bitófájára irányítjuk figyelmünket. Megragad bennünket

az a gondolat is, hogy valamennyiünk helyett és talán nevében Cirenei Simon szemléltette: azt a fát, amit Jézus vállára löktek, nekünk kellene hordoznunk. Mi vagyunk méltók arra, hogy azon bűneinkért lakoljunk. Az Ő keresztfát viszem, Ő halt meg rajta, az én bűneim miatt.

Február 29. szerda

Jelenések 22,1-5

„...a folyóvízen innen és túl életnek fája volt...minden hónapban meghozván gyümölcsét; és levelei a pogányok gyógyítására valók.” (2)

Az Édenben, a bűnbeesés szomorú története során hozzáférhetetlenné tett élet-fa íme előkerül. Sőt, kettő is van belőle – az élet folyójának mindkét partján. Nemcsak gyümölcsök élvezhetők. Megszámlálhatatlan gyógyító levelükből a föld minden „pogányának” jut. Azoknak is akik „átkelnek” a folyón, s azoknak is, akik gyengébbek és megtorpannak az innenső parton...

(ig)

Nagyszabású kiállítással nyílt meg a Wallenberg-év

Elhurcolása napjának 62-dik évfordulóján, január 17-én nyílt meg a Magyar Nemzeti Múzeumban a *Wallenberg-év*, amelyet a svéd diplomata születésének 100-dik évfordulója alkalmából (1912. 08. 04.) szerveztek meg az embersége, emléke előtt tisztelgő rendezvénysorozat nyitányaként. Aligha van olyan ember hazánkban, aki ne ismerné Raoul Wallenberg nevét, a svéd diplomatáét, aki a holokauszt idején mintegy húszezer magyar zsidó életét mentette meg. Az utókor az egykori követségi titkárt – akinek haláláról ma is csak feltételezések vannak (1947. 07. 16.) – „életművéért”, önfeláldozó emberségéért beválasztotta a *Világ Igazai* közé. Az e körbe tartozó kivételes emberek emlékének őrzői az évforduló kapcsán ugyancsak számos nemzetközi eseménnyel tisztelgnek Wallenberg előtt, „aki ember tudott maradni az embertelenségben”.

A főként a diákságot, a fiatal közönséget megcélzó interaktív tárlat megnyitóján részt vett a hazai, a svéd és az izraeli politikai élet több prominens képviselője, valamint a svéd diplomata néhány leszármazottja, s több, ma is közöttünk élő megmentett ember vagy családtagja.

A megnyitón Martonyi János méltatta az 1945. január 17-én, a Budapestet felszabadító szovjet csapatok által őrizetbe vett, elhurcolt, majd nyomtalanul eltűnt Raoul Wallenberg emberi helytállását. A külügyminiszter, aki a több százezer magyar zsidó kifosztását,

elhurcolását és iparszerű legyilkolását az egész magyar nemzet tragédiájának nevezte, elismerte, hogy mindehhez a magyar állam segítséget nyújtott a nácioknak. „Magyarország ugyan szakított e sötét szellemekkel, de tisztában vagyunk a felelősségünkkel” – hangsúlyozta. – „Azzal is, hogy a felelősségünket a következő nemzedékeknek tovább kell adnunk” – tette hozzá. Martonyi János a magyar–izraeli kapcsolatokról szólva kiemelte, hogy milyen különleges értéket jelentenek a magyarországi zsidóságot és az izraeli magyar ajkú diaszpórát összekötő szálak.

Svéd nagykövetségi megbízottként Wallenberg 1944 júliusában érkezett *Budapestre*; itt fél év alatt 20 ezer zsidó életét mentette meg a számukra kiállított svéd úti okmányokkal, további hetvenezer deportálásától vagy meggyilkolásától pedig eltérítette az Adolf Eichmann vezényletével akkor már szabadon vérengző náci megszállókat. Emlékét világszerte több szobor, emlékpark és film őrzi, egy orosz vizsgálóbizottság 2000-ben pedig már rehabilitálta a svéd diplomatát, kimondva, hogy életének gyilkosság vetett véget.

Lapunk a Wallenberg-év főbb eseményeit nyomon követi és Raoul Wallenberggel a középpontban különszámot tervez azoknak a segítőknek, akik a holokauszt idején zsidók ezreit mentették ki a biztos halálból. (A szerk.)

ÉV

BACH KANTÁTÁINAK NYOMÁBAN

Békével és örömmel indulok

A kantáta (BWV 125) 1725. február 2-án hangzott el Lipszében. Vázát Luther háromstrófás korálja alkotja (*Mit Fried und Freud ich fahr dahin*), amely a kantáta két szélső tételében, illetve a középső, basszus-recitativóban hangzik el.

A szelíd, mégis mozgalmas, lendületes nyitó kórustétel plasztikusan jeleníti meg a szöveget; a záródoklat csupán a „nyugodt és csendes” szavaknál torpan meg egy pillanatra (Vashegyi György nyersfordítása):

1. Kórus: *Békével és örömmel indulok / Az Isten akaratába; / Megvigasztalódott lelkem és szellemem, / Nyugodt és csendes; / Miképpen Istenem megígérte, / Halálom álommá változott.*

A megejtő szépségű alt-ária folyamatosan lüktető basszus-szólama mintha az idő múlását jelezné; bizonytalan, kiszámíthatatlan elmozdulásai a „keresés” fáradságos voltát érzékeltetik. A szövegábrázolás ebben

az áriában is döbbenetes mélységű: az utolsó, hosszan tartott „halálban” (*im Sterben*) szónál a hangszeres kíséret szétfoszlik; az énekes eléri a legmélyebb (h) hangot, felette, két oktávnyi magasságban már csak a fuvola szól (a két elárvult szólam között ásitó úr tátong!), majd elenyészik a fuvola is, az énekes egy hátborzongató pillanatra magára marad... A néma csendből Jézus tekintete ragadja ki:

2. Ária: *Kihunyt szemeimmel is csak / Téged kereslek, én üdvösségem. / Ha meg is töretik testem, / Nem vész el szívem reménye: / Jézusom rám tekint a halálban / És nem enged szégyent vallanom.*

A bizakodó basszusrecitativóba beleszövődik a Lutherkorál üdvöt ígérő 2. strófája:

3. Recitativo és Korál: *Mily csodálatos a szív, / Mely a test által gyűlölt sír előtt, / Sőt a halál fájdalmai ellenére sem reszket! / Ezt végzi bennünk Krisztus, Isten Fia, / A hűséges Üdvözítő, / Aki már a halálos ágyon is / Az Ég örömeivel vigasztal minket, / Akit, Uram, meglátnom engedél, / Mikor a végső órán a hit fegyvereként az Úr üdve ölel magához; / És megmutattad, / Minden dolgok fenséges Teremtője, / Hogy Ő az élet és az üdvösség, / Az emberek vigasza s osztályrésze, / Mentsége a kárhozattól, / A halálban és az elmúlásban.*

A tenor-basszus kettős egymás szavába vágva visszhangozza az örömhírt:

4. Duett: *Felfoghatatlan fény árasztja el a földkerekséget. / Mind tovább visszhangzik zengőn / A régóta várt ígéret szava: / Aki hisz, üdvözülni fog. Az alt-szólista a fennálló világ bűneire emlékeztet, melyet csak az égi kegyelem törölhet el:*

5. Recitativo: *Ó, kimeríthetetlen kincsestára a jósnak / Mely értünk, emberekért nyílt meg; / Egy napon a világ, / Mely annyi átkot s haragot vont magára, / Felállítja a kegyelem / És diadal trónusát: / Minden hűséges szívet akkor / A kegyelem birodalmába hív.*

A művet a teljes zenekar kíséretével felcsendülő Lutherkorál 3. versszaka zárja le:

6. Korál: *Ő az üdvösség és az áldott fény, / Mely a nemzeteket, / Kik Téged nem ismernek, megvilágosítja / És gondoskodik róluk; / Népedre, Izraelre szálljon / Áldás, béke, öröm és dicsőség.*

Göncz Zoltán

Nyárfa

ÉVFORDULÓK

A nyomor romantikus lelkű írója

Éppen 200 éve, 1812. február 7-én született az angol író, *Charles John Huffam Dickens*. Egyesek szerint a viktoriánus kor legnagyobb írója és az angol nyelv legkiválóbb művelője. Írásainak népszerűségét mutatja, hogy napjainkig minden műve folyamatosan kapható anyanyelvén. Korai évei jómódban teltek, sokat olvasott. Tizenévei elején azonban apja adósság miatt börtönbe került. Dickens innentől kezdve kemény fizikai munkát végzett, rá hárult a család eltartásának gondja. Gyermekkori élményei, a látott nyomor később visszatérő elemeivé váltak regényeinek. (Ezek közül nálunk talán a legismertebb a *Twist Olivér*, bár ő maga főművének a háromkötetes *Copperfield Dávidot* tartotta, amely – mint tudjuk – némileg önéletrajz...)

Pár évvel később a család anyagi helyzete egy örökségnek köszönhetően ismét jobbra fordult, és elhagyhatták az adósok börtönét, de Dickens anyja nem vette őt egyből ki a fénymázkészítő műhelyből, amit a fiú soha nem bocsátott meg neki. Ügyvédbojtárkodás és egy gyorsírói állás után újságíró lett, parlamenti vitákról tudósított. Huszonnégy éves korában jelent meg első regénye, a *Pickwick Klub*, amellyel azonnal nevet szerzett magának.

1836. április 2-án feleségül vette Catherine Thompson Hogarth-ot, aki tizenöt év alatt tíz gyereket szült neki. 1858-ban Dickens és felesége szétköltöztek. A válás akkoriban skandalum számba ment volna, és Dickens haláláig gondoskodott a feleségéről. 1870-ben hunyt el, kívánsága ellenére (miszerint a rochesteri katedrálisban temessék el) a Westminster-apátságban helyezték örök nyugalomra.

Több könyvéből (Szép remények, Karácsonyi ének, Örökösök, David Copperfield, stb.) filmfeldolgozás is készült. Könyveinek hosszú sorából kiemelkedik a Copperfield Dávid, valamint nagyon szép meséje, a Karácsonyi ének, amely az önzés boldogtalanságából a boldogságra javuló Scrooge úr történetét meséli el. Kevesen ismerik viszont a saját gyermekei számára írt *Urunk élete* című művét. 1846 és 1849 között vetette papírra Jézus életének ezt az egyszerű történetét. Nem az olvasóközönség „rendelkezésére” szánta eredetileg, s ez a legjobban saját szavaiból derül ki: „*Kedves gyermekeim, szívből vágyom rá, hogy ti is megtudjatok egyet s mást Jézus Krisztus történetéből, mert mindenkinek illik tudnia róla. Soha nem élt ember a földön, aki annyira jó, szelíd és irgalmas volt, mint Ő, és aki annyira szívén viselte a bűnös, beteg és nyomorult emberek sorsát. Mi-*

vel Ő most már a mennyországban van, ahova mindannyian kívánkozunk, hogy halálunk után örökre boldogok lehessünk együtt, el kell mondanom nektek, kicsoda volt Ő és miket cselekedett, máskülönben nem is sejthetitek, milyen csodálatos hely a mennyország...”

Sokak szerint tulajdonképpen ő fedezte fel az irodalom és általa az olvasók számára a nyomort, a külvárosokat, a kispolgári otthonokat, az érző szívű szegény embereket, az elhagyott, keserves életű gyermekeket, az ostoba és embertelen iskolákat, lelenházakat, árvaházakat, és mindezek körében a különöcebbnél különöcebb bogaras alakokat.

Noha érzékletes módon festette meg a társadalom perifériájára szorultak élethelyzetét, közöttük a nagy nyomorban sínylődő gyermekekét, mégis „angyali naivsággal” hitt abban, hogy a jót semmilyen kísértés vagy ártó szándék nem ronthatja meg, és végül mindig győzedelmeskedik a gonosz felett.

I.M.

Idézetek Dickens-től:

„*Az Újszövetség a legjobb könyv, melyet valaha ismert vagy ismerni fog a világ.*”

„*Tégy minden jót, amire képes vagy, és tedd olyan csendben, ahogyan csak lehetséges.*”

„*Legyen szíved, mely sosem válik kövé, legyen kedved, mely sosem gyullad haragra, és legyen érintésed, mely sosem bántalmaz.*”

Az elnök, aki szagolt puskaport

George Washington, az Egyesült Államok első elnöke 1732. február 22-én, gazdag, brit származású földtulajdonosok gyermekeként született Virginia államban. Elithez méltó nevelést és taníttatást kapott. Katonai pályafutását huszonegy évesen, őrnagyként kezdte. Az 1754-ben kitört francia-indián háborúban egy kisebb kontingenst bízta rá. A Monongahela folyó mellett vívott csatában négy golyó fúrta át a kabátját és két lovat lőttek ki alóla. Még nincs 30 éves, mikor már ezredes. 1774-re Virginia állam legtehetősebb emberei közt tartják számon. Az első kontinentális kongresszuson ő Virginia delegáltja, a másodikon pedig a kontinentális hadsereg főparancsnokává választották.

Az amerikai függetlenségi háborúban (1775-1783) Washington – bár igen sok nehézség árán – 1781. október 17-én a yorktowni csatában seregével döntő győzelmet arat. A párizsi békekötésre (1783. szeptember 2.) nem tud elmenni, a szerződést az Amerikai Egyesült Államok képviselőjében John Adams, Benjamin Franklin és John Jay írták alá.

A háború után új alkotmány lépett a régebbi konföderációs helyére. Washington az alkotmány megformálásába nem szól bele, a feladatot jogban jártasabb honfitársaira bízta. A új alkotmány olyannyira megszilárdítja az új államalakulatot, hogy máig ez van életben az Amerikai Egyesült Államokban. 1789-ben az elektori kollégium őt választja az Egyesült Államok első elnökévé – 1797-ben jár le második elnöki mandátuma. Az első kongresszusi gyűlés évente 25 ezer dollárt ajánl az elnöknek, amit Washington nem fogad el, mivel a nemzet vezetését hazafias kötelességének tartja. Washington a pártatlan politika híve, ellenezi bármilyen párt létrehozását. Pártoktól független, de irányvonalát néha a federalistákéhoz kötik.

A második elnöki időszakában jobban foglalkoztatja a külpolitika, főleg a britekkel törekedik békés kapcsolatra. Az 1812-ig érvényben lévő Jay-egyezmény katonai és kereskedelmi kérdésekre ad választ. 1797. márciusában visszatért virginiai földjére. 1799. december 13-án benáthásodik. Többszöri érvágást követően kivérzik, és tüdőgyulladást kap. December 14-én legyengült szervezete feladja az életért folytatott harcot.

„Ész és tapasztalat egyaránt bizonyítja, hogy erkölcs nem lehet a népben vallás nélkül.” – vallotta. Washington halála óta mindig is kultikus szerepet játszott az amerikai nemzettudatban. Washington kultusza azonban nem korlátozódott az Amerikai Egyesült Államokra, hanem a polgári átalakulás sodrában

élő Európában is nagy hatást gyakorolt. Nem volt ez alól kivétel a reformkori Magyarország sem. Kossuth Lajost a magyar szabadságharc bukása után az Egyesült Államokban tett látogatása során a nagy amerikai államférfi sírjának felkeresése arra ösztökélte, hogy párhuzamot vonjon a két nép szabadságküzdelmei között. Emberként és államférfiként egyaránt példát adott honfitársainak, életét a mai napig legendák övezik – nem véletlen, hogy az Amerikai Egyesült Államokban a „Nemzet Atyjának” hívják. Az ország fővárosa, Washington, róla kapta a nevét.

Érdekességek George Washingtonról:

– 1759-ben veszi feleségül az özvegy Martha Dandridge Custist. Saját gyermeke ugyan nem született, ám példás mostohaapa, mostohanagyapa.

– Washington az egyetlen olyan amerikai elnök, aki személyesen vezette csapatait elnökségének idején az 1794-es ún. „whiskey-lázadás” során (az amerikai elnök ma is a hadsereg főparancsnoka).

– A legenda szerint Washington annyira őszinte volt, hogy nem tudott hazudni.

– 2010-ben derült ki, hogy 1789. október 5-én New York Society Library-ből kikölcsönzött egy könyvet, a Emer De Vattel: A népek törvényét, amelyet sosem vitt vissza.

– A két világháború közötti időszakban vetődött fel az Egyesült Államok első elnökének Árpád-házi származása. A brit felmenőkkel büszkélkedő George Washington egyik őse, Margit hercegnő, Magyarországon született. A szép magyar királykisasszonyt – angliai Edwárd és magyarországi Agatha idősebbik leányát – 1069-ben Skócia királynőjévé koronázták és 1251 óta a hívők világszerte Szent Margit néven tisztelik. (K. Z.)

– *George Washington-díj*: a kitüntetést az Amerikai Magyar Alapítvány olyan személyiségeknek ítéli oda, akik kiemelkedőt alkotnak a tudomány, a művészet, az üzleti élet, a népek és nemzetek közötti megértés előmozdítása terén, és akik a magyar névnek és kultúrának elismerést szereznek az Egyesült Államokban. A díjat a budapesti Városligetben felállított Washington-szobor ihlette. Ezt az Amerikába települt magyarok 1906-ban ajándékozták Budapestnek annak jeléül, hogy miközben hálásak választott hazájuknak, nem felejtették el a szülőföldjüket. A kitüntetettek között szerepel (többek között) *Neumann János, Teller Ede, Yehudi Menuhin, André Kertész, Szent-Györgyi Albert, Elie Wiesel, Bartók Béla, Tony Curtis, Göncz Árpád.*

I. M.

Szent volt-e a nagy király?

Mátyás székesfehérvári temetésén is elhangzott, Bonfini is feljegyezte, hogy a királyt „joggal a szentek közé kellene iktatni.” Vajon komolyan lehetett-e ezt venni, vagy csupán egy kötelező udvariassági formuláról volt szó? Milyen lehetett a keresztény Mátyás király? A humanizmust pártoló, reneszánsz fejedelemnek ábrázolt uralkodó egyházpolitikájáról bőséges forrásanyag tudósít, sokkal nehezebb azonban a király személyes vallásosságának vizsgálatára.

A közgondolkodás legtöbbször a reneszánsz uralkodó átlagportréját vetíti Mátyás királyra, aki emberközpontú, nem veti meg az élet örömeit, szívesen épített, tiszteli az Itáliából beáramló kultúrát, ha másért nem, mert nem akar még ezen is veszekedni feleséggel, Beatrix-szel. A propagandára oly sokat adó Mátyás mindenesetre ilyen képet alakított ki magáról. Maga Mátyás a német-római császári címet akarta megszerezni, Bakócz Tamás érsek pedig pápa szeretett volna lenni. Ugyan egyikük terve se sikerült, de mindkettőre volt némi esély.

A történészek hajlanak rá, hogy Mátyás királynak az egyházzal való kapcsolatát kizárólag az egyházi javadalmak betöltései körüli viták során publikált megnyilatkozásaiból értelmezzék. A király tudta rendkívül finoman leckéztetni a pápát, ám néha nem esett nehezére fenyegetni sem. Volt olyan eset, amikor Mátyás egyszerűen közölte a pápával, hogy a kettős keresztből könnyen lehet hármast is, vagyis a latin kereszténységből még a keletibe is kész átmenni, ha a pápa nem teljesíti követelését. Mennyit árulnak el ezek a megnyilatkozások a király vallásosságáról, még élesebben fogalmazva tükrözik-e személyes hitét? Nyilvánvalóan nem, ez szintiszta egyházpolitika. Hogy a csodálatos Mátyás-kálvária csak a király hatalmának, gazdagságának, művészpártolásának tanúja, vagy egyszersmind hitet ébresztő szakrális tárgy, a király vallásosságának bizonyítéka is, az szintén nehezen eldönthető, de elkészíttetése megint csak megfelel a korszak európai normáinak.

Olyan feljegyzések is maradtak azonban ránk, amelyek ha nem is a szent, de a vallásos Mátyásra mutathatnak. Ismerünk olyan szerzetesi hagyományt (Gyöngyösi Gergely rögzítette a *Vitae fratrum eremitarum*b), amely szerint Mátyás király meghallván, hogyan esdekelnek a budaszentlőrinci pálos szerzetesek imádságukkal esőért, „igen megörült, mert az ország réteit a tavaszi szárazság kezdte

kiszárítani. A legbölcsebb fejedelem fogadalommal fordult az Úrhoz. Elrendelte, hogy az összes testvérek a szentlőrinci kolostorból körmenetben vonuljanak a budai várba, zsoltárokat, énekeket zengve és a szentek ereklyéit hozva. És hogy ott vendégléjék meg őket.” Tudunk a szerzetesek között időző Mátyásról is, aki a fent említett pálosok életszentségét dicséri. Mátyás eszerint szakértőnek számított az askézis kérdésében, könyvtárterméből közvetlen ajtó nyílt a házi kápolnájába, amelyet kizárólag ő vehetett igénybe.

Az, hogy szorgalmazta Kapisztrán János kanonizációját és Boldog Margit szentté avatását, megint csak lehetett egyházpolitika is, miként az is, hogy részt vett

azon a teológiai vitán, amelynek főszereplője Magyarországi Mihály, a Párizsban tanult tudós teológus volt. Az azonban már a téma iránti érdeklődését bizonyíthatja, hogy egy alkalommal maga is vitázott egy domonkosrendi szerzetessel arról, hogy Jézus Krisztus miért Péter apostolt tette meg egyháza fejévé, aki – mint tudjuk – háromszor is megtagadta őt, tehát gyenge ember volt, és miért nem János evangélistát, aki példászerű életet élt? Galeotto Marzio mindenesetre remek jellemzést ad a teológus Mátyás királyról: „A király azonban, mint afféle furfangos ember, jól ismerte a mostani teológusok természetét, kik csupán a bajos és nehéz kérdéseket kutatják, és csak Aquinói Szent Tamásnak és Dons Scottusnak a nehéz problémáit vizsgálják a Szentháromságról, Isten tulajdonságairól és az Oltáriszentségről, de közben elhanyagolják az evangéliumok magyarázatát és az erkölcsi kérdéseket”. Ni csak, ni csak, mintha a reformátorok hangja szólalt volna meg, közvetlenül Luther előtt.

Lehet, hogy mégis műkedvelő teológus volt az a Mátyás „aki nem sok könyvet olvasott”, sőt akinek Temesvári Pelbárt szemére vetette, hogy „nem járt elég buzgón a misékre, és nem hallgatott elég gyakran szentbeszédet”? Vagy a palotában élő papok is súghattak neki? De a súgók tanácsolnak jót is, rosszat is. Mátyás persze azért volt nagy király, mert sokszor volt olyan okos, hogy ne a rossz tanácsadókra hallgasson.

Hogy válaszoljunk a címben feltett kérdésre, nem, nem volt szent a nagy király, „csak” országa érdekeit hosszú távon is szem előtt tartó, felelősségteljesen gondolkodó államférfi. S ha ebben a mindenkor jelenkor „nagyjai” netán elmaradnának mögötte, akkor sóhajtunk fel, immár több mint 500 éve: „Meghalt Mátyás király... „

Bereczky Géza

Szabálytalan verses emlékidéző

75 éves lenne Ladányi Mihály

Február 12-én lenne 75 éves Ladányi Mihály, József Attila és Gábor Andor díjas költő. Dévaványán született, szegény, falusi iparos-parasztcsaládban. Ez alapvetően meghatározta viszonyát a hasonló élethelyzetűekkel. Műveiben mindig kiállt a társadalom peremén élők mellett.

Tizenkilenc éves koromban a Magvető Könyvkiadóban voltam propagandista. Egyebek között a költészet napjain, könyvheteken megjelent kiadványok ismertetésére szerveztem író-olvasó találkozókat. Barátaim abban az időben szinte csak írók, költők, színészek közül kerültek ki. Akkor ismerkedtem meg Ladányi Mihállyal is. Hogy milyen is volt, hogyan is nézett ki? Ő így ír magáról *Leltár 1* című versében:

*Egy kopaszodó homlok, egy szemüveg,
egy száj, kétoldalt szomorú kis vonással,
egy nyak izgatott ádámcsutkával és keserű
nyelésekkel,
egy mellkas kitüntetések nélkül és konok
vörös szívvel, (...)*

Jobban szerettem, ha a találkozókra a verseit ő olvassa fel szép hangú, divatos színészek helyett. Lassan, tűnődve mondta a szavakat, mintha ott találta volna ki.

Kötetei életállomásainak lenyomatai: *Utánad kószálok, A túloldalon, Élhettem volna gyönyörűen, Kitépett tollú szél, A seregek mögött, Torkomban sóhajokkal, Gyere vissza* – utolsó kötete 1985-ben jelent meg *Van időd* címmel.

A rendszertelen életmód, gyakori nélkülözések aláásták egészségét. 1986. augusztus 20-án, ötvenkét éves korában meghalt.

Semmi sem idézi fel jobban emlékét, alakját, személyiségét, mint ő maga – versein keresztül.

Íme, egy igen sikerült önvallomás négy hangra:

ABCD

Add

*meg nekem, ha megöregszem,
ne lehessen
az életemre egyetlen rossz szavam.
Ne mondhassam szenteskedőn:
ezt vagy azt megbántam,
ne köphessem szemközt magam!
Akkor fedjen be csak a föld,
mikor a földfeletti férfi
mindent szívére szorított,
nincs ismeretlen íz előtte,
s távoli városok felé sem
csábítja titok.*

Boldog

*nem voltam igazán,
a szerelem megvert,
s az öröm a küszöbre kitett.
Nem váltam félelmemben vaddá
a rácsaim közt
s nem lettem szelídebb.
A társadalom, mely
mint paraszt a lovát,
nyikorgó szekérébe fogott,
mellém kötözött olyanokat is,
akik után
a halálon túl is vágyakozni fogok.*

Csak

*álmok tettek itt éhezővé,
de éhesen is tele tálnak
láttam az álmaimat.
Tudtam, azok ülnek körül majd,
akik kezemből gúnyolódva
kiütötték a kanalat.
Bohócuk voltam, életemmel
nyelvük alá hordtam a szemetet –*

De

*belül volt egy másik életem is,
csak rejtegettem,
mert csupa seb volt, csupa seb.*

Isten Veled, Miska!

gigi

FILLÉRES FŐZÉSI PRAKTIKÁK

FINOMAT – EGÉSZSÉGESET – OLCSÓN

Téli saláták, egytálételek

A téli időszakban – ahogy haladunk a vége felé – egyre nehezebb megfelelően összeállítani napi étkezéseinket, mivel mind kevesebb zöldségeinkben, gyümölcsjeinkben az értékes tápanyag, mindenekelőtt a vitamin. A hideg, valamint a hosszú, nem mindig megfelelő tárolás sokat ront főzési alapanyagaink minőségén. Ráadásul megrögzött étkezési szokásaink és napi rohanásaink sem kedveznek az egészséges táplálkozásnak.

Rovatunkban ezúttal azt mutatjuk be, hogyan lehet megszokott, olcsó alapanyagokból gyorsan olyan különleges, könnyű vagy laktató egytálételeket, téli salátákat készíteni, amelyek a lehető legjobban megőrzik tápértéküket, emellett jóízűek is. Az alapanyagok ára egyik esetben sem haladja meg az 500 forintot. A bemutatott receptek között több olvasói javaslat is található, amelyek már részt vesznek a januárban meghirdetett sorsolásban.

Továbbra is várjuk Olvasóink Finoman – jól – olcsón rovatunkba szánt receptjavaslatait – a szerkesztőségbe címezve. Feltétel, hogy ezek legalább 3-4 személyre szóljanak és az alapanyag hozzájuk lehetőleg ne lépje túl az ötszáz forintot (természetesen néhány tízes plusz miatt senki nem esik ki a jutalmazásból).

A cél, hogy segítsünk magunkon, segítsünk egymáson olyan okos ételkészítési ötletek, javaslatok, receptek közreadásával, amelyekkel ízletes, egészséges étel kerülhet mindannyiunk asztalára – miközben jó néhány forintot is megspórolhatunk.

Almás sajtsaláta – kétféleképpen

Hozzávalók: 4 alma, 30 dkg eidami sajt (de lehet emmentáli is), fél zacskó Diáksemege (dió, mogyoró, mandula, déli aszaltgyümölcsök), 0,5 tubus francia majonéz, 2 dl kefir vagy 15 %-os tejföl, 1 mokkáskanálnyi ételízesítő por, 1 nagy csokor snidling, törött bors, pár csepp citromlé.

Elkészítése: a majonézt, a kefirt, az ételízesítőt, a snidlinget és a borsot összekeverjük. Vékony szeletekre vágjuk az almát, hasonló vastagságú csíkokra reszeljük a sajtot, mindezt beletesszük a mártásba, amelybe beleöntünk fél zacskó Diáksemeget. Kiváló tízórára, uzsonnára, de akár vacsorára is. Pár csepp citromlével is ízesíthetjük.

Desszertként az öntet más: 2 x 2 dl citromos ízesítésű (bio)joghurtba 2 evőkanál darált lenmagot keverünk, ezt öntjük a keverékre. Igazi csemege.

(Bayer Gizella, Budapest, XI.)

Német spagettisaláta

Hozzávalók: 50 dkg spagetti, 4 db paradicsom, 4 db ecetes uborka, 1 nagy fej vöröshagyma, 1 csokor petrezselyem, 2 db kemény tojásból készült tartármártás, 1 csokor snidling, kevés borecet.

Elkészítése: bő, lobogó sós vízben megfőzzük a kis darabokra tört spagettit, majd leszűrjük, meleg vízzel leöblítjük, kevés borecettel meglocsoljuk, átforgatjuk és lehűtjük. Belekeverjük a nyolcrészt vágott paradicsomszeleteket, a felkarikázott uborkát, a finomra vágott petrezselyemzöldjével ízesített tartármártást, és tálba öntjük. A tetejét a kimaradt, kockára vágott keménytojás-fehérjével és az apróra vágott snidlinggel díszítjük. Ízletes vacsora.

Színes téli rizssaláta

Hozzávalók: 2 tasak gyorsrizs, egy kis vörösbab-konzerv és/vagy egy kis kukoricakonzerv, 2 db leveskocka, 1 csipetnyi kakukkfű és bazsalikom, borecet, 3-4 evőkanál olaj, 1 csokor friss petrezselyem. (A rizshez jól illik a fehérbab, zöldbab, a lencse és a gomba is – lehet variálni.)

Elkészítése: A rizst a leveskockákkal ízesített vízben megfőzzük, lecsöpögtetés után tálba öntjük és összekeverjük a babbal és a kukoricával, majd a fűszerezett ecetes, olajos öntettel. Az egészet zöldpetrezselyemmel megszórjuk.

Húszerű alatt elkészíthető és ebédre is, vacsorára is remek.

(Havas-Szabó Katalin, Budapest, XII.)

Hamis túrógombóc

(se túró, se tojás nem kell hozzá)

Hozzávalók: 1 liter aludttej vagy kefir, 15 dkg búzadara, 2 evőkanál olaj, 4-5 kanál zsemlemorzsza, 1 evőkanál cukor, csipet só, fél kávéskanálnyi őrölt fahéj.

Elkészítése: Felforraljuk az aludttejet vagy kefirt, ízlés szerint kevés cukrot teszünk hozzá, és folyamatos kevergetés mellett beleszórjuk a grízt (búzadarát). Kis lángon, folyamatosan kevergetve, megfőzzük. Hagyjuk kihűlni, hogy a massa formázhatóvá váljon. Vizes kézzel gombóckákat formálunk belőle és megforgatjuk a fahéjjal, cukorral ízesített, pirított zsemlemorzsában. Ha van egy kis maradék tejföl, egy kanállal díszítsük meg vele.

Tanács: az olajon megpirított zsemlemorzsát öntsük fel 1 dl forró vízzel, a víztől összeállt masszát addig keverges-sük-pirítsuk, amíg a víz elpárolog, és újra szemcsés lesz.

(Gigi – Budapest, XIV.)

TÁMOGATÁS

„Oltalom” sportnap

A játék, a sikerélmény kiút lehet a reménytelenségből

Január utolsó csütörtökén különleges esemény színhelye volt Budapesten a VIII. kerületi Dankó utca 11. és 15. számú épület. Neves és világhírű, profi magyar sportolók közreműködésével a Wesley János Lelkészképző Főiskola hallgatói, leendő szociális munkások, pedagógusok, lelkészek és a „Fűtött utca” fedél nélküli lakói mérkőztek meg egymással néhány sportágban (ökölvívás, asztalitenisz, sakk) és játékokban (csocsó, gombfoci, marokkó, malom) az Oltalom Sportnap keretében. Az *Oltalom Karitatív Egyesület* és az *Oltalom Sportegyesület* barátságos sporttalálkozója a segítők és gondozottak kapcsolatának erősítését szolgálta. A szervezők azzal a hittel rendezték meg a sportnapot, hogy a játék, a sikerélmény kivezető út lehet a reménytelenségből. Emellett a sport kiváló eszköz is a hajléktalanság és az előítéletek elleni harcban. A megjelent aranyérmes bajnokok és neves vendégek részvételükkel segítettek egy nagyon nehéz helyzetben lévő, szűkülő lehetőségű ellátórendszer gondozottjainak és egyúttal az Oltalom Sportegyesületnek a nemes célok elérésében. A lapzártánk idején zajló eseményből néhány pillanatfelvétellel adunk ízelítőt.

Az Oltalom sportnapra számos neves sportoló fogadta el a meghívást, köztük *Mester Sándor* volt ökölvívó, a Halasi Box Club főtitkára, *Pécsiné Lázár Melinda* ökölvívó, az UTE volt versenyzője, hazai és nemzetközi versenyek többszörös érmese, *Kótai Mihály* ökölvívó, WBF és IBO nagyváltósúlyú világbajnok (aki sajnos nem tudott részt venni a rendezvényen), *Gergely Gábor* asztaliteniszező, világ- és Európa-bajnok, a BVSC örökös bajnoka, tiszteletbeli szakosztály-elnök, *Portisch Lajos* nemzetközi sakknagyemester és sakkolimpiai bajnok, a Nemzet Sportolója: *Lengyel Béla* nemzetközi sakkemester. A fővédnökséget *Székely Éva* olimpiai bajnok úszónő, a Nemzet Sportolója, a magyar sportélet kiemelkedő személyisége vállalta.

A megjelent aranyérmes bajnokok és neves vendégek részvételükkel segítettek a nagyon nehéz helyzetben

lévő, szűkülő lehetőségű ellátórendszer gondozott-jait és egyúttal az Oltalom Sportegyesületet a nemes célok elérésében.

Január 26-án reggel 9 órától nevezésekkel indult a rendezvény (11 óráig a selejtezők zajlottak) egyszerre több helyszínen és sportágban: a „Fűtött Utca” csarnoka az ökölvívásnak, az asztalitenisznek és a népszerű csocsónak adott helyet (1086 Budapest, Dankó utca 15.), míg a „Fűtött Utca” kis vendéglátóipari egysége, a „Kávézó az 5 verébhez” a sakk, a gombfoci, a marokkó és a malomjáték helyszíne volt. A Wesley Főiskola Kline Termében a sakk szimultán játék zajlott (1086 Budapest, Dankó utca 11.)

A 2005-ben létrejött Oltalom Sportegyesület szociálisan hátrányos helyzetű embereknek nyújt lehetőséget a sportolásra. Hajléktalan futball-válogatottja évek óta képviseli hazánkat az évente más-más országban megrendezésre kerülő Homeless World Cup labdarúgó világbajnokságon. Eredményesen működik ökölvívó szakosztályuk és rendszeres asztalitenisz edzéseket tartanak az Oltalom Karitatív Egyesület Dankó utcai székhelyén. Legfrissebb kezdeményezésük a békásmegyeri terápiás lovas szakosztály, mely egyre nagyobb népszerűségnek örvend a nehéz sorsú gyerekek körében. *Eredményeik, sikereik segítenek a rászorulóknak visszanyerni az önbecsülésüket, egyúttal csökkentik a szegények és hajléktalanok iránt táplált előítéleteket.*

Ahogy Iványi Gábor, a MET elnöke és a főiskola rektora megnyitó beszédében kiemelte: A hajléktalan-ellátásban az alapfokú szükségletek megteremtésén túl (szálláshely, étel) a „hajléktalan-karrier” megtörésének egyik lehetősége lehet a sport. Mint segítő módszer, terápiás eszköz javítja a hátrányos helyzetű emberek mentális és fizikai állapotát – és lehetőséget ad a tehetségek kiválasztására, gondozására.

Rákos András, az Oltalom Sportegyesület elnöke az eredmények összefoglalásakor arra hívta fel a figyelmet, hogy a sportnapon csak nyertesek voltak, hiszen ha érmet nem is nyerhetett mindenki, a mérkőzések alatt valamennyi résztvevő megérezhette a siker ízét, és a játék motiváló hatását. A remény valószínűleg sokakban megszületett, az elhatározáshoz az Oltalom Sportegyesület nyújt segítséget azzal, hogy lehetőséget ad a gyakorláshoz, az edzéshez – a kitöréshez.

WS

*Az Oltalom Sportegyesület honlapja: www.utcaifoci.hu
Az Oltalom Sportegyesület az Oltalom Karitatív Egyesület honlapján: <http://www.oltalom.hu/rovat.php?id=112&lang=hu&mid=999>*

A fotók Kapitány Éva felvételei.

Sportnapon helyezést elért játékosok:

Asztalitenisz:

Buczko Csaba, Németh László, Pintér Sándor, Varga Tibor, Lakatos Albert, Héjas Vanda, Galambos Barbara.

Sakk:

Bakró Tibor, Stefán István, Járóka Béla, Héjas Bátor Krisztián, Szalai Gábor, Szántó Károly, Ladányi Gyula, Zagyva István, Fazekas Sarolta, Iványi András, Somogyi Péter, Orsós János

Ökölvívás:

Budai Adrián, Rafael János, Sándor Áron, Bagó Ádám, Farkas Ramóna, Bangó Brenda, Szócs Dániel, Budai József, Kiss Richárd, Szarka Zoltán, Sándor Elemér,

Csocsó:

Patai József, Pintér Sándor, Kiss József, Balogh Gyula, Dezső Lajos, Rupa János, Gaál Lajos, Sömenek László

Marokkó:

Radics Sándor

**Segítse
befizetett adója 1+1 %-val
a legnehezebb helyzetben levőket!
Segítsen, hogy segíthessünk!**

**Egyházunk, a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség (MET)
legfőbb céljának**

a legszegényebbek támogatását tartja, amelyet átfogó program és országos hálózat segítségével valósít meg. Segítő tevékenységeink hatóköre működésünk harminc éve alatt már túllépte Budapest határait, egyre inkább kiterjedve az egész országra, számos olyan településre, ahol halmozottan hátrányos helyzetű emberek élnek, mélyszegénységben – nyomorban.

A közösség által alapított

Oltalom Karitatív Egyesület

**támogatásával – híveink adományaiból, külföldi szervezetek támogatásaiból –
alakítottuk ki Budapesten, a Józsefvárosban:**

- az Oltalom hajléktalanszállót, a „Fűtött utcát”,
- mellette kórházat is létesítettünk a beteg,
- és több szociális otthont az idős, kiszolgáltatott emberek számára,
- megalakítottuk a **Wesley János Lelkészképző Főiskolát**, ahol felekezetre való tekintet nélkül bárki tanulhat teológiát vagy szociális munkát és ma már számos más, piacképes szakmát is,
- itt óvodát is létesítettünk a hajléktalanok gyerekei számára.

Egyházunk kötelékében és a szervezeteinkben dolgozók több ezer nincstelen embert segítenek Budapesten és immár az egész országban. Testvérközösségünknek mély meggyőződése, hogy a szegénységből csak a tanulás emelheti ki az embereket, ezért legfontosabb teendőink közé tartozik, hogy

- a gyerekeiket óvodába, iskolába segítsük,
- szakmát adjunk a kezükbe – tanulmányaik idején pedig az **egyénre szabott segítség eszközeivel, lehetőségeivel élve** folyamatosan törődünk velük, nem engedve elsüllyedni őket a kilátástalanság és a reménytelenség mocsarában.

Jelenleg az ország 14 településén teremtettünk óvodát, általános iskolát és szakmunkásképzőt, olyan szakmák tanításával, amelyek az adott régióban hiányoznak, szükségesek – így nemcsak szakmunkás-bizonyítványt kapnak az iskoláinkban végzett fiatalok, hanem döntő többségük megélhetést biztosító, családalapítást segítő munkahelyhez is jut.

Miként folyamatosan bővülő **egészségügyi, szociális és oktatási** intézményeink szerte az országban ugyancsak több száz embernek nyújtanak munkalehetőséget és a kilátástalanság elől menedéket.

Ha munkánkat támogatandónak tartja és befizetett adója 1+1 %-át egyházunknak ajánlja fel, a rendelkező nyilatkozatot a következőképpen kell kitöltenie:

A kedvezményezett neve: **Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség**

A kedvezményezett technikai száma: **0444**

A kedvezményezett egyesület neve: **Oltalom Karitatív Egyesület**

A kedvezményezett adószáma: **19010409-1-42**

***Támogatását köszönettel fogadjuk:
Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség***